

IDÉTRÄDGÅRDEN

- från temporär till permanent installation

Examensarbete i landskapsarkitektur av Hanna Frisk
Sveriges Lantbruksuniversitet, Alnarp 2012
Självständigt arbete vid LTJ-fakulteten, SLU

Idéträdgården - från temporär till permanent installation
The conceptual garden - from temporary to permanent installation

Hanna Frisk

Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap
SLU, Sveriges lantbruksuniversitet, Alnarp 2012
Examensarbete inom Landskapsarkitektprogrammet, EX0545, 30 hp , Avancerad E
Självständigt arbete vid LTJ-fakulteten, SLU

Huvudområde: Landskapsarkitektur

Handledare: Eva Gustavsson, LTJ-fakulteten, SLU
Examinator: Pär Gustafsson, LTJ-fakulteten, SLU och Karl Lövré, LTJ-fakulteten, SLU

Nyckelord: idéträdgård, utställningsträdgård, konceptträdgård, conceptual garden,
temporär installation, permanent installation, temporary installation, koncept, concept

Förord

Detta examensarbete är en dokumentation av gestaltningen av en idéträdgård och uppförandet utav den. Examensarbetet innefattar också ett gestaltungsförslag för ytterligare en idéträdgård samt en diskussion om de båda utifrån jämförelser mellan uppförandet av en temporär och en permanent idéträdgård. Ett särskilt stort tack till Magnus Svensson som var ett stort stöd och till mycket hjälp under gestaltungsprocessen och uppförandet av den första idéträdgården. Ett stort tack till Rebecka Rosén för all hjälp vid uppförandet av den första idéträdgården samt för all dokumentation i form av fotografering, du är en klippa! Tack till Eva Gustavsson som har hjälpt mig med den skriftliga delen av mitt examensarbete. Listan kan göras lång på alla som gjorde det möjligt för idéträdgården på Sofiero att bli verklighet, ni vet vilka ni är och jag säger det igen; Tack!

Stockholm, juni 2011

Innehållsförteckning	
Förord	3
Bildförteckning	6
Abstract	7
Sammandrag	7
Bakgrund	8
Mål	8
Metod	9
Avgränsningar	9
Idéträdgård nr. 1 - Duett i Bukett	11
Bakgrund - Idéträdgårdstävling som studentuppgift	12
Sofiero som utställningsplats	15
Sofiero och dess traditionstygda förutsättningar	15
Skissprocessen	16
Koncept	18
Förslaget	20
Processen	28
Digital arbetsmodell från olika vinklar	30
Slutgiltiga proportioner	35
Slutgiltig växtbeställning	36
Slutgiltig materiallista	37
Blommor och växter i buketten	38
Uppförandet av idéträdgården steg för steg	45
Besökarnas mottagande	57
Pressvisning och publiceringar	58
Program för Den Stora Trädgårdsfesten 2010	60

Idéträdgård nr 2 - Småland ut & in	63
Bakgrund - Idéträdgård som turistattraktion	64
Trädgårdens grundstruktur	65
Smålands landskap och karaktär	69
Platsen för Drömmarnas Trädgård	72
Skissprocessen	74
Koncept	76
Förslaget	77
Planteringsplaner och växtlistor	96
Konstruktion	99
Diskussion	102
Konceptualism som arbetsmetod	102
Metaforer som koncept	104
Konceptualism i den egna trädgården?	105
Reflektion	107
Källförteckning	109

Bildförteckning

Alla illustrationer är gjorda av författaren om inget annat anges. Alla fotografier är tagna av och publicerade med tillstånd av Rebecka Rosén om inget annat anges. Vissa fotografier är också hämtade från en fri fotosida på nätet med tillstånd för publicering av bilderna.

Abstract

This report is a part of my thesis within the programme of Landscape Architecture at the Swedish University of Agriculture. The thesis is about two conceptual gardens, the design of them and the realisation of one of them. The design proposals are presented in this report, a documentation of the realisation of the first conceptual garden is also included.

This report discusses conceptual gardens and how they can work as a source for inspiration for our own gardens. It also contains an evaluation of the difference between the temporary and permanent conceptual garden.

Sammandrag

Denna rapport är en del av mitt examensarbete inom landskapsarkitekturprogrammet vid SLU Alnarp. I arbetet ingår att gestalta två idéträdgårdar och att realisera en utav dem. I denna rapport presenteras de båda gestaltungsförslagen i text och bild samt en rent dokumenterande beskrivning av det praktiskt utförda arbetet med anläggningen och uppförandet av den ena idéträdgården. I slutet av rapporten diskuteras fenomenet konceptuella trädgårdar samt idéträdgården som en inspirationsskälla och hur denna kan fungera. En utvärdering av skillnaden mellan temporär och permanent idéträdgård behandlas också.

Bakgrund

I februari 2010 vann jag en studenttävling om en idéträdgård inom kursen Växtkomposition på SLU Alnarp. Bidraget skulle ställas ut på Sofiero Slott under en tre dagar lång trädgårdsutställning i augusti 2010. Under utställningen fick jag en förfrågan om att göra en liknande installation, fast permanent i en ny upplevelseträdgård som skall anläggas i de småländska skogarna i närheten av Växjö. Bakom denna trädgård står den ideella föreningen Drömmarnas Trädgård, som inom ramen för ett arrangemang kring Private-Public Partnership etablerat en samverkan med bland annat Växjö kommun och olika finansiärer och entreprenörer.

Platsen för Drömmarnas trädgård ligger invid Helgasjöns strand i Växjö och långt framskridna planer finns på att här realisera idéträdgårdar under medverkan av kända trädgårdspersoner som Gunnar Martinsson, Diarmuid Gavin och Gustav Mandelmann. Jag accepterade erbjudandet om att få bidra med en trädgård och min avsikt med detta är att få utveckla idéträdgårdskonceptet som ett tema för mitt examensarbete.

Mål

I detta arbete ingår att utarbeta förslag till två trädgårdar på samma tema. Mitt mål har varit att undersöka hur man omvandlar en temporär trädgårdsinstallation till en permanent utan att komma ifrån själva grundkonceptet. Jag avser att belysa de två trädgårdarnas olika förutsättningar för gestaltning och utförande, men också att föra en allmän diskussion om fenomenet idéträdgård.

De frågeställningar som jag sökt svar på är följande:

- Vad innebär det att omvandla en tillfällig trädgårdsinstallation till en permanent?
- Hur fungerar dessa olika trädgårdar som inspirationskälla för besökare?
- Hur applicerar man inspirationen i verkligheten, i den egna trädgården eller i en annan mer bestående anläggning?
- Hur mycket kan man förändra utformningen av en trädgård, utan att ändra det grundläggande ställningstagande som konceptet bygger på?

Arbetet är emellertid utfört som ett gestaltungsarbete och det viktigaste målet är att presentera det förslag till utformning som blev resultatet av min egen sökprocess kring konceptets roll.

Metod

Till en början har jag genomfört allt det praktiska arbetet med att realisera min idé till den kortvariga trädgårdsinstallationen på Sofiero. Det praktiska bygg- och anläggningsarbetet med denna trädgård låg helt utanför kursen i växtkomposition och utgör i stället en del av detta examensarbete. Som en del av examensarbetet har jag också dokumenterat de olika faserna av hur denna trädgård kom att genomföras, alltifrån idé till färdig anläggning med invigning och pressvisning.

När det gäller den permanenta installationen har jag vid ett platsbesök genomfört en studie av förutsättningarna samt inhämtat önskemål från beställaren. Ett nytt trädgårdsuttryck har arbetats fram utifrån samma koncept, som låg till grund för den första idéträdgården.

Avslutningsvis har jag fört en diskussion om hur genomförandet av en konceptuell idé påverkas av de praktiska realiteter, som utgörs av de projekt- och platsspecifika förutsättningarna för den färdiga produkten. I detta fall är det då främst vad som händer med idén när den även ska tillåtas utvecklas ur ett mer långsiktiga hållbarhetsperspektiv. Jag har i hög grad utgått från de erfarenheter som detta arbete har gett mig, även sökt visst stöd i litteratur som behandlar metaforer samt om trädgårdsgestaltung i allmänhet.

Avgränsningar

För båda trädgårdarna redovisas genomarbetade gestaltungsförslag, men av praktiska skäl är det bara byggprocessen för Sofieroträdgården som har kunnat redovisas. Det innebär att de revideringar som gjorts av Sofieroträdgården också ingått som en del av examensarbetet.

Trädgården i Växjö kommer förhoppningsvis att anläggas någon gång i framtiden, därför är inte avsikten med detta gestaltungsförslag att det ska vara färdigt för uppförande, utan det kommer att kräva vidare arbete med projektering för att kunna förverkligas.

Idéträdgård nr. 1 – Duett i Bukett

Bakgrund - Idéträdgårdstävling som studentuppgift

I början av december 2009 presenterade vår lärare, landskapsarkitekt Magnus Svensson den kommande övningen i kursen Växtkomposition. Vi skulle bidra med olika förslag till en idéträdgård på Sofiero Slott i Helsingborg, av vilka ett skulle bli utvalt för att realiseras på årets stora trädgårdsfest i augusti 2010. Eftersom Sofiero är ett kungligt slott och två kungliga bröllop var inplanerade under samma år var temat för trädgårdsfesten Bröllop och förslaget, som skulle förhålla sig till detta tema, skulle lämnas in efter två veckor. Nedan följer den beskrivning av uppgiften och den information som vi fick om tävlingen inom kursens ram:

”Bakgrund

På trädgårdsutställningar över hela världen visas exempel på olika trädgårdar. De som stannar kvar i minnet är oftast de som är uppbyggda kring ett dominerande tema som genomsyrar anläggningen. Färg, form, växter och materialval skapar temat.

Huvudsyfte med övningen

Att uppöva sin förmåga att gestalta/komponera karaktärsstarka miljöer, som från de stora formmässiga- och rumsliga helheterna, ända ner till minsta detalj, genomsyras av en idé eller ett koncept

Uppgiften

Den här uppgiften är individuell och går ut på att skapa ett gestaltungsförslag till en idéträdgård uppbyggd kring ett styrt tema. Ni skall på ett eller annat sätt förhålla er till Sofiero's visioner - årets tema är bröllop. Mer info om specifika krav/rekommendationer kan framkomma vid besöket på Sofiero. Självklart skall ni dock försöka vara så fria som möjligt i tanken.

Idéträdgården/utställningsträdgården kommer att ligga på den stora paradgräsmattan i Sofiero slottsträdgård i Helsingborg. Den totala ytan på trädgården / trädgårdsdelarna får ej överstiga 40m² men kan variera mellan 30-40m².

Ekonomiska ramar/resurser/genomförbarhet: Ett riktmärke som ni även skall beakta i ert gestaltungsarbete är att den totala materialkostnaden för idéträdgården inte får överstiga ca 70 000 kr. Ert gestaltungsförslag till idéträdgård skall vara realistiskt.....och genomförbart! Ni ska med andra ord vid slutpresentationen kunna presentera en enklare kostnadsuppskattning för förslagets olika ingående delar.

Inlämning

En presentation som till form och innehåll är förslaget värdigt. I den skall följande delar ingå:

- Utförlig beskrivning/redovisning av koncept/idé.*
- Säljande bildpresentation med detaljer och perspektiv samt karaktärsplan med motivering, med andra ord det som krävs för att göra förslaget rättvisa.*
- Specifikation av alla materialval inklusive motivering (planteringsplan i skala 1:50 alternativt 1:20*

rekommenderas, kan delas upp på flera ark om så är nödvändigt, komplett växtlista med antal växter, kvalitet, c/c-avstånd, markbeläggningar etc).

- Finns det några speciella konstruktioner med i förslaget måste även dessa redovisas.

- Redovisning av referenser (förebilder/inspirationsskällor) är ej ett krav, men ofta väldigt effektivt i presentationssammanhang.

Inlämningsformat

Görs på det sätt som bäst framhäver, åskådliggör och stämmer överens med idén. Dock skall inlämningen ske utskrivet på papper (dokument på fil, USB-minnen mm accepteras inte!). Finns inga exceptionellt väl underbyggda och briljanta idéer så är ett tips att A3-formatet ofta är både effektivt och lätthanterligt.

Det vinnande förslaget är...

Ett förslag kommer att väljas ut av en jury och kommer att, efter bearbetning och noggranna förberedelser, uppföras under augusti 2010. Förslagsställaren som står bakom det förslag som väljs ut, får möjlighet att vidareutveckla förslaget i samarbete med bla undertecknad. Idéträdgården kommer att finnas till under en kort, men extremt intensiv långhelg, och skall på morgonen på invigningsdagen då folkmassorna väller in vara en fantastisk & totalt överväldigande skapelse.....

Lycka till! .....ta tillfället i akt,.....och ha framförallt riktigt roligt!"

I fortsättningen följer en kronologisk beskrivning av hur mitt förslag växte fram, steg för steg, från de första försöken att inom kursens ram formulera en bärkraftig idé och vidare till hur denna idé skulle sättas i verket i en högst påtaglig utställningssituation, med de ekonomiska och praktiska begränsningar, som här rådde. För att ge en förståelse för platsens förutsättningar inleder jag beskrivningen av denna första trädgård med att först ge en kortfattad presentation av Sofiero, med dess geografiska förutsättningar och dess historiska bakgrund.

Sofiero Slott i Helsingborg

Sofiero som utställningsplats

När vi hade blivit informerade om uppgiften åkte vi till Sofiero för att se vilken plats i slottsträdgården som vi hade blivit tilldelade. Det vinnande förslaget skulle byggas på gräsmattan framför slottet. Eva Carnebon som då var projektledare på Sofiero presenterade deras vision om vad våra förslag skulle kunna bidra med till utställningen. Hon poängterade betydelsen av att våga vara extraordinär och tänka utanför lådan, något som jag försökte ta med mig in i skissprocessen. Men även de förutsättningar som fanns på den plats där trädgården skulle byggas, som är så avgörande för vilket uttryck som trädgården kan få. Av den anledningen kan det vara befogat att försöka sammanfatta några grundläggande fakta kring Sofiero och dess historia.

Sofiero och dess traditionstyngda förutsättningar

År 2010 blev Sofiero Slottspark utsedd till Europas vackraste park.² Tävlingen om denna utmärkelse går årligen av stapeln och anordnas av företaget Briggs & Stratton som är världens ledande tillverkare av luftkylda motorer för trädgårdsmaskiner. Juryn består av flera oberoende landskapsarkitekter, trädgårdsexperter och journalister från respektive deltagarland. Parkens stora stolthet är dess stora samling av släktet rhododendron och sin välskötta gräsmatta framför slottet. Sofiero är idag en slottspark för folket med många årliga återkommande evenemang.

År 1864 köpte kronprins Oskar och hans hustru Sophia hemmanet Skabelycke. De byggde sitt sommarslott som stod färdigt till året därpå och det fick det passande namnet Sophie-Ro. Slottet hade då endast en våning och först då prinsparet 10 år senare blivit kungapar, byggdes slottet om till det utseende det har idag. År 1905 skänkte Oskar II slottet till sitt äldsta barnbarn, kronprins Gustaf Adolf och hans hustru Margareta, i bröllopsgåva. Kronprinsessan Margareta hade sina rötter i England och kunde dela ett stort trädgårdsintresse med sin make. Tillsammans lade de grunden för slottsparken, där de anlade nya planteringar, byggde växthus och anställde trädgårdsmästare. På mindre än 15 år hade de omvandlat marken runt slottet till en fantastisk slottspark. Gustav Adolf hade ett stort intresse för Rhododendron-släktet och under hans tid på slottet hann han plantera fler än 400 olika arter och sorter. Kronprinsessan Margareta fick dock inte leva så länge och Gustav Adolf gifte om sig med Lady Louise Mountbatten. När Gustav Adolf år 1950 utnämndes till kung Gustav VI Adolf blev namnet på hans gemål drottning Louise. Gustav VI Adolf fortsatte kontinuerligt sitt arbete med att utveckla trädgården och år 1973 testamenterades hela slottsanläggningen till Helsingborgs stad.³

2. <http://mobil.hd.se/skane/2010/03/31/europas-basta-park-fnns-i/>, 2011-08-13

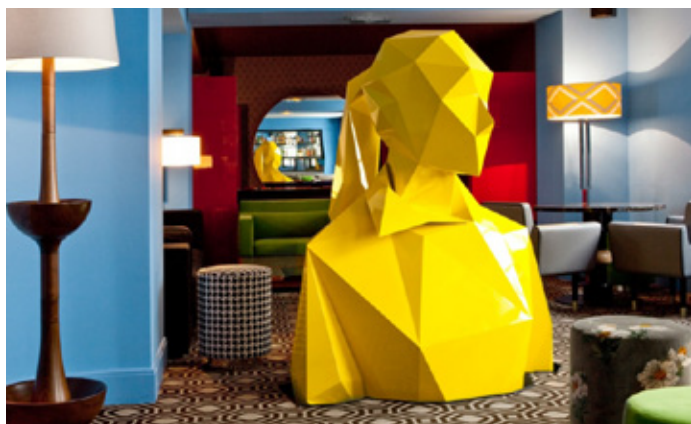
3. <http://www.sofiero.se/historia/sofieros-historia/>, 2011-08-13

Skissprocessen

Efter besöket på Sofiero började skissprocessen och det som jag tog med mig från besöket var inte bara Evas Carneboms uppmaningar om att våga något extra med våra förslag, utan också en uppfattning om den plats framför slottet, dit installationen skulle förläggas. Utifrån den uppgift som jag hade framför mig uppfattade jag denna plats som en stor öppen gräsmatta, som egentligen inte har något befintligt innehåll att förankra en idéträdgård till. Att inte ha något befintligt att haka upp sin gestaltning på är alltid komplicerat, det blir svårt att motivera varför man väljer att göra vissa saker och inte. Jag tänkte att jag fick bortse från att göra något platsspecifikt. Tankarna började istället gå mot att addera något till platsen, något som inte riktigt hörde hemma där, något som var lite fel men ändå hade anknytning till det givna temat som vi fått. En regelrätt trädgård har emellerid alltid anknytning till platsen som den växer på, så jag började istället tänka mer objektifierat. Jag tänkte inte trädgård utan snarare installation.

Installationen som medel för utställningen tyckte jag var passande. Carola Wingren skriver om installationer i sin avhandling "En landskapsarkitekts konstnärliga praktik". Här beskriver

Överst och mitten: Installation som skapar nyfikenhet och förväntan på bottenplan, på andra våning avslöjas helheten, Café Germain, Paris
Nederst: Skalförskjutning i offentlig miljö inspirerar och fascinerar, konstnär Robert Therrien

hon på vilket sätt installationer kan fungera ur upplevelsesynpunkt och hur hon i undervisningen inom sin formlärokurs använt installationen som komplement till arkitektens andra verktyg: sektionen, planen och modellen. Installationen användes som en upplevelsemodell som användes skallöst, det som var viktigt fick bli stort i installationen och det som var mindre viktigt fick ta mindre plats eller inte vara med alls.⁴ Hon skriver också att *“Den (installationen) är alltså inte en scenografi att betrakta, utan en upplevelse att bli del av”*.⁵ Vilket beskriver hur installationen som medel även kunde vara passande i en sådan utställningssituation som på Sofiero.

Eftersom gräsmattan framför slottet är så enormt stor och har ett brett blickfång kom jag fram till att formen på skulpturen eller installationen behövde vara mycket enkel och tydlig. Eftersom trädgården har ett magnifikt slott att konkurrera med i fonden ansåg jag att det var passande att bryta med en relativt enkel form mot detta.

4. Wingren, s. 136

5. Wingren, s. 137

Jag ville skapa intresse redan på långt håll och för att göra det hela så uppseendeväckande som möjligt ville jag överdriva gestaltningen. Därför blev skalförskjutning något passande. Jag har alltid inspirerats av det överdrivna och jag fascinerar av skalförskjutning på olika sätt; hur man med små medel kan få betraktaren att få utomjordiska upplevelser, som att känna sig jättstor eller jätteliten. Jag ville skapa förväntningar tidigt så att upplevelsen av idéträdgården kunde hållas vid liv under en längre tid. Redan vid entrén fick man en förståelse av idéträdgården med sin enkla och överdrivna form och storlek.

Vänster: Mystisk och vacker installation, förankrad till platsen på ett övertygande sätt, Mud Maid i The lost garden of Heligan, Cornwall, Storbritannien

Höger: Gigantisk och överväldigande blomstermatta, återkommande vartannat år i Bryssel, Belgien.

Koncept

Att arbeta med själva brudbuketten som form var något som jag kom att fundera på tidigt i skisskedet, men det var inte en självklarhet att det skulle bli just den modellen som det sedan blev. Jag tänkte först att det inte kunde vara så enkelt och uppenbart eftersom att buketten är det första många tänker på i kombinationen trädgårds- och bröllopssammanhang. Ju längre jag kom i skisskedet desto mer började tankarna fokusera på vad bröllop egentligen handlar om och att detta skulle förmedlas i trädgården. Detta gjorde det passande att välja buketten som form eftersom att jag då fick två sidor som kunde berätta detta samtidigt som formen i sig förmedlade något.

Med de två sidorna på installationen kunde jag börja arbeta med bröllopets olika sidor, tanken kom snart att de skulle representera två vitt skilda delar av bröllopet som fenomen; själva bröllopsdagen och bröllopets egentliga mening. Utsidan kunde formas med ett överdådigt, extravagant och tydligt men kortlivat växtmaterial och insidan med gömda, mjuka, naturliga och mer hållbara växter.

Att utsidan var tydlig och enkel såg jag som något positivt. På det sättet skulle insidans avslöjande bli mer överraskande. Jag trodde också att den stora enkla formen i kombination med ett rikt detaljerat innehåll skulle göra det hela mer intressant.

Jag ville med min installation sätta igång andra mekanismer hos betraktaren än att bara tycka att något är fint. Idag behövs det så mycket för att göra bestående intryck. Våra hjärnor är så överbelastade med världsliga intryck och registreringar att om något skall nå in utöver det vanliga krävs en tredje dimension, något ytterligare än det som upplevs vid första intrycket. I detta fall skulle det återfinnas på insidan på buketten. Jag ville också arbeta med en avskärmning för att få en intensifierad upplevelse. Vi behöver rent fysiskt känna att vi kan komma in i andra världar än den som vi lever i till vardags. Jag tänker på kopplingar till barndomen där kojan var en sådan plats, en egen värld som vi skapade åt oss själva med det som naturen hade att erbjuda och som i all sin enkelhet kunde upplevas som utomjordiska världar. På det sättet kunde även idéträdgården bli något utöver det vanliga.

För att förtydliga vad jag menar med ett koncept följer en kort beskrivning av min syn på koncept som verktyg genom ett projekt. Koncept är för mig ett hjälpmedel där man på ett tidigt stadium identifierar en övergripande idé, en idé som man förhåller sig till genom hela projektprocessen och låter dess olika delar genomsyras utav konceptet på olika sätt. Konceptet är något som förtydligar alla ställningstaganden man gör; det är svaret på varför man gör eller inte gör vissa saker under arbetsprocessen. Konceptet är både ett ställningstagande och ett regelverk som förtydligar och

förstärker gestaltungsprinciperna i ett projekt, något att falla tillbaka på när man vill förtydliga eller ifrågasätta inför sig själv.

Följande tankar plockar fram några mer preciserade aspekter på brudbuketten som grundidé för min trädgård. Jag frågade mig till exempel vad som är det första besökarna tänker på när de får höra att det är bröllofstema på årets trädgårdsfest på Sofiero? Säkerligen är det många som kommer att tänka på själva brudbuketten. Vad de däremot inte förväntar sig är att mötas av en enormt stor brudbukett då de gör entré på Sofiero. Att ta steget ännu längre och göra brudbuketten till ett överraskande objekt som till synes ligger slängt på gräsmattan framför slottet torde väcka förtjusning och sensation hos besökaren. Gång på gång lär man nog återkomma till vad buketten har för mening och vad den har för koppling till idéträdgården? Bröllopet i sig innebär många sorters lycka; både den kortvariga och den långvariga. Den kortvariga med firandet över dagen, med all den intensitet som det innebär, och samtidigt den långvariga lyckan, den långvariga tvåsamheten som förhoppningsvis håller hela livet. Konceptet för idéträdgården är att visa bröllopets lycka på två olika sätt. Lyckan för bröllopsdagen och lyckan för bröllopets egentliga mening; tvåsamheten och tryggheten.

Dessa något lösryckta och spontana tankar övergick efterhand i ett problemlösande skede. Om dessa ut- och insidor skulle kunna bli verklighet måste de bäras upp av en konstruktion som skulle kunna vara bärande och fysisk möjlig att förverkliga. Ett försök till det gjordes vid inlämningen av uppgiften men krävde i ett senare skede stora revideringar för att kunna realiseras, detta presenteras senare i arbetet men först följer det förslag som arbetades fram inför presentationen av övningen Idéträdgården.

Förslaget

“Brudbuketten är en symbol för lyckan för själva bröllopsdagen. Buketten är ett förgängligt objekt och det är till och med något som ofta kastas iväg direkt efter vigseln. Eftersom att utställningen endast varar i tre dagar är brudbuketten ett utmärkt objekt att arbeta med eftersom det går att komponera växter i den som annars inte hade kunnat leva tillsammans med varandra och också använda sig av olika typer av blommor som snitt, perenner och annueller, precis som i en vanlig blomsterbukett.

Utanpå

Buketten fungerar som ett blickfång då man kommer igenom entrén till Sofiero. Den enorma brudbuketten är en häpnadsväckande syn som redan på långt håll triggas nyfikenheten.

På nära håll inspirerar buketten med dess innehåll och komponering. Principen för buketterns uppbyggnad är att använda små blommor som kan likna en stor om man sätter samman många av samma sort. Dubbel petunia är ett bra alternativ till detta som kan likna en stor ros eller pion om man sätter samman flera. Buketten fylls ut av växter med stora bladrosetter som *Salvia argentea* och *Verbascum bombyciferum*. Buketten kantas av en rad av blad av *Gunnera manicata* som ramar in buketten och ger en illusion av att vara i ”rätt” skala. Stjälkarna på buketten byggs upp utav tjocka grenar.

Den tillsynes slängda och bortglömda buketten ligger och väntar på gräsmattan, kanske finns det något mer om man tittar närmre?

Placering

Buketten ligger mitt på gräsmattan framför slottet och är väl synlig vid entrén samtidigt som den inte skymmer axeln mellan slott och entré.

Inuti

När man går runt den märker man att det finns något mer; en ingång in i buketten!

Många förknippar bröllopet med just själva vigseln och händelserna under bröllopsdagen men vad är egentligen den djupaste meningen med denna förbindelse? Som utsidan speglar den kortvariga lyckan i bröllopet, så speglar insidan bröllopets egentliga mening; nämligen tvåsamhetens trygghet och lycka. Inuti buketten symboliseras detta som ett mjukt och ljust rum, nästan som något som liknar insidan av en kropp. Rummet materialiseras av mjuka moss- och gräskuddar och blad av hjorttunga och kambräken med strilande ljus från taket genom grenarna. Om man lyssnar noga hörs låga ljud från två människors hjärtslag som ger en trygg och lugn känsla.

Konstruktion och genomförande

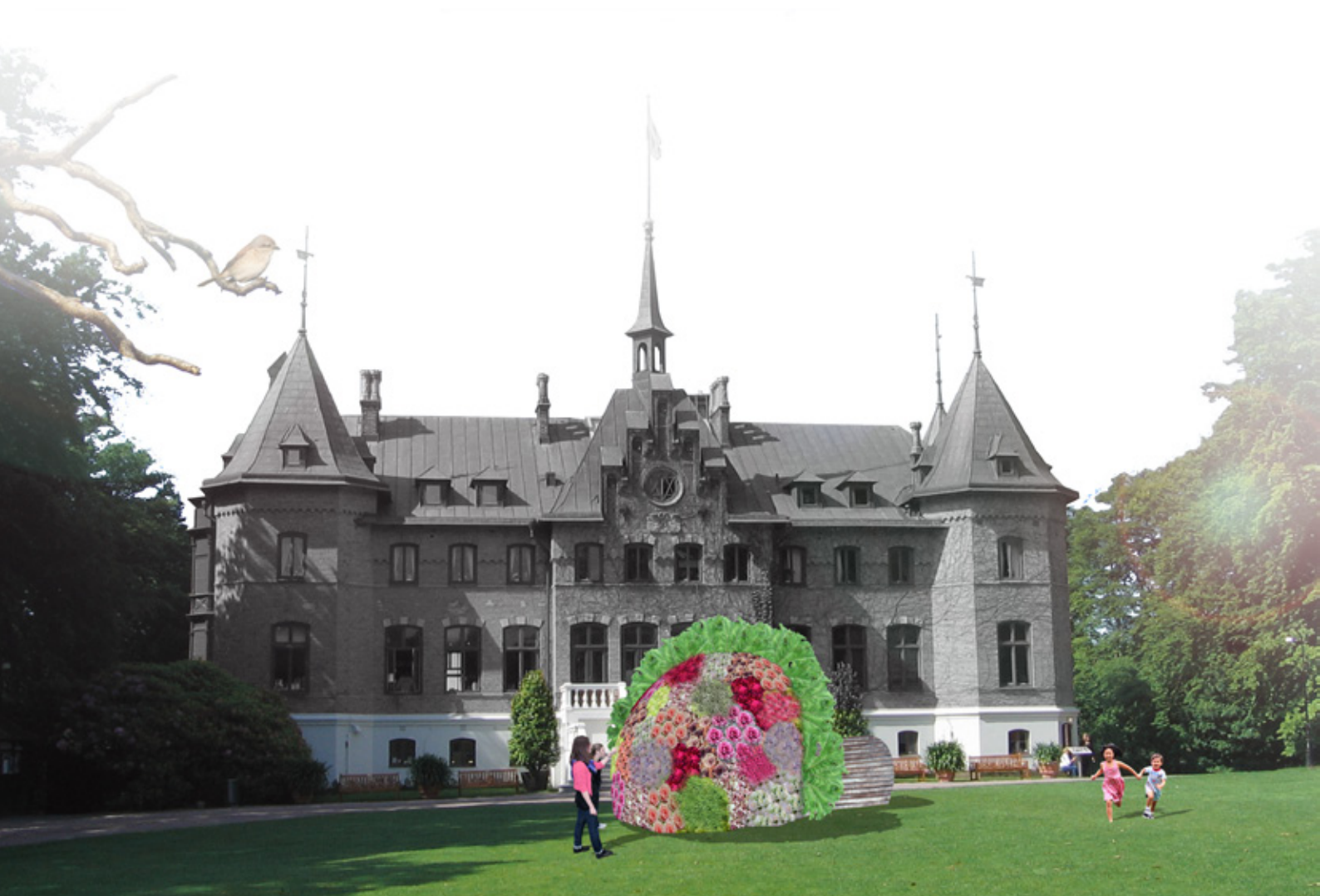
Buketten skall ligga direkt på gräsmattan för att ge en känsla av att det är någon som har kastat dit den. Buketten byggs upp av tunna spånskivor som spänns över en träram för att få dess runda form. Träramen vilar på marken och ger bärande konstruktion till buketten med hjälp av pelare som stödjer buketterns runda form inifrån. Utanpå spånskivan fästs armeringsnät med ett mellanrum mellan skiva och nät så att krukorna får plats i mellanrummet.”

På följande sidor presenteras det bildmaterial som visades i förslaget till övningen Idéträdgården.

Placering av buketten

Perspektiv av utsidan

Färgskala och komposition

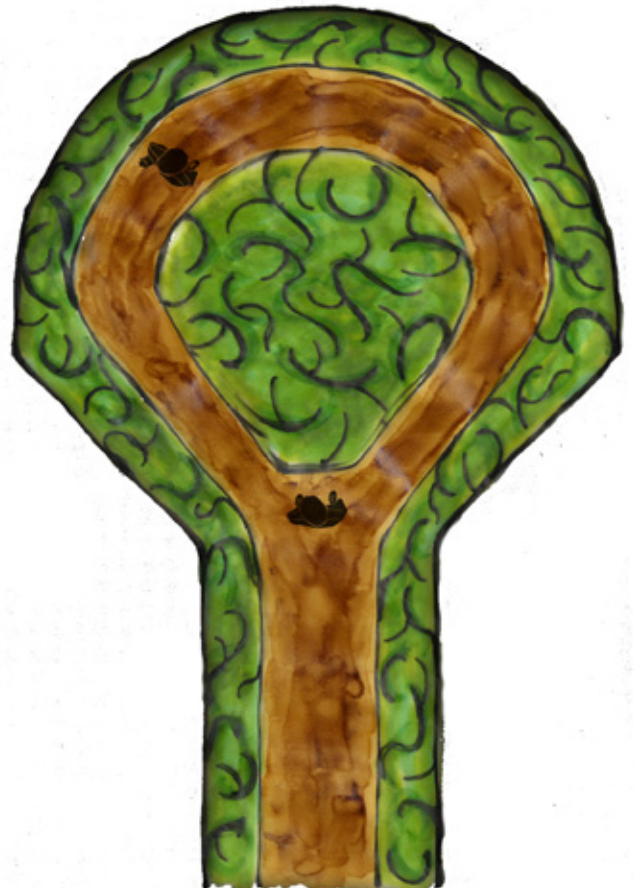
Framifrån

Plan, utsidan

Plan, insidan

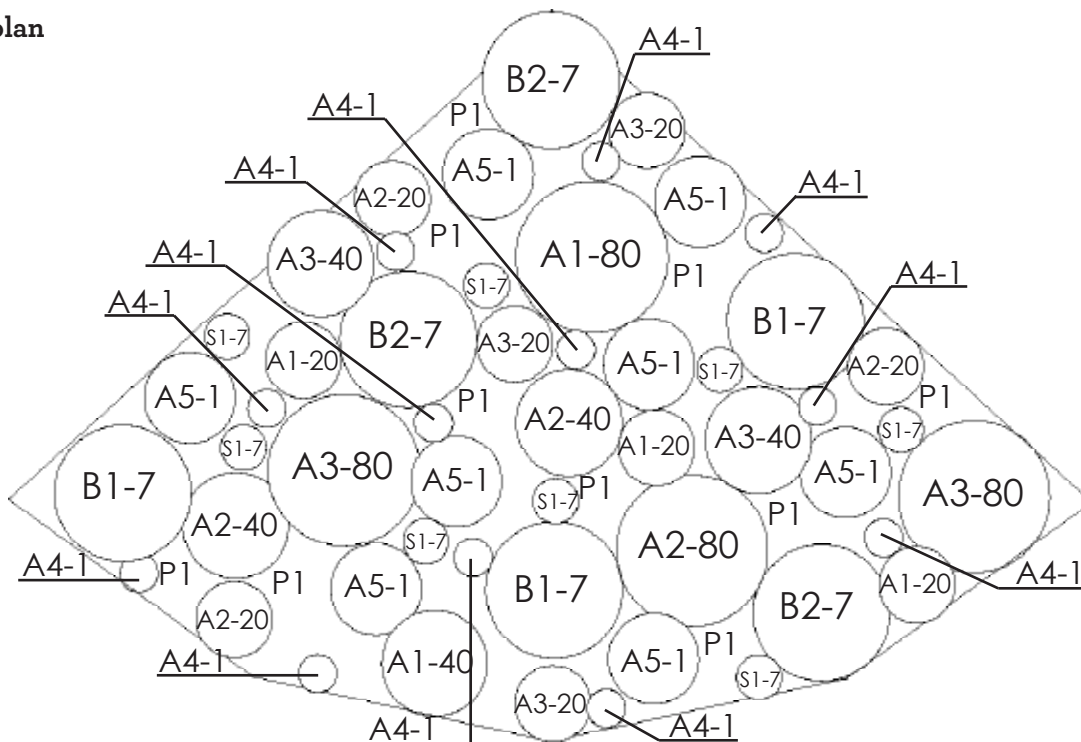

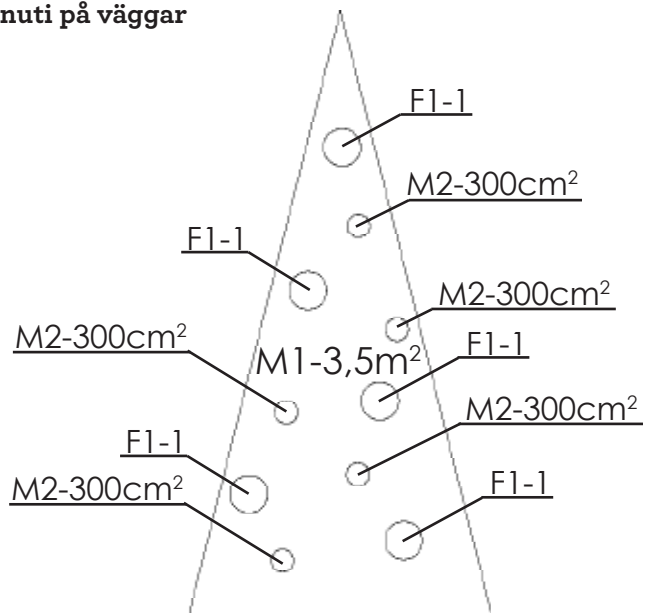
Växtlista

Beteckning	Antal	Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kvalitet	c/c (cm)	Anmärkning	Tillgänglighet
Buskar:							
B1	21	Hydrangea macrophylla 'Endless Summer'	Trädgårdshortensia	7,5 l	30	pH 6-7. Rosa blommor	Splendor
B2	21	Hydrangea macrophylla 'Endless Summer The Bride'	Trädgårdshortensia	7,5 l	30	Vita blommor.	Splendor
Perenner:							
P1	45	Hosta sieboldiana 'Elegans'	Daggfunkia	Sol. Co 3,5 l	30	Planteras in i mellanrum mellan andra plantor.	Splendor
P2	140	Sagina subulata	Trampnarv	P9	10	Planteras i förband.	Rångedala plantskola
Ormbunkar:							
F1	20	Asplenium scolopendrium	Hjorttunga	Co 1,5 l	Sol.		Rångedala plantskola
F2	28	Blechnum spicant	Kambräken	Co 3,5 l	Sol.		Splendor
Gräs:							
G1	200	Festuca gauteri	Björnsvingel	P9	10	Planteras i förband.	Rångedala plantskola
Annueler:							
A1	180	Petunia grandiflora 'Double Cascade Blue'	Dubbel Petunia	Frö	10	Förkultiveras	Thompson & Morgan
A2	220	Petunia grandiflora 'Double Cascade Burgundy Plum Vein'	Dubbel Petunia	Frö	10	Förkultiveras	Thompson & Morgan
A3	300	Petunia grandiflora 'Double Cascade Orchid Mist'	Dubbel Petunia	Frö	10	Förkultiveras	Thompson & Morgan
A4	12	Salvia argentea 'Artemis'	Silversalvia	Frö	Sol.	Förkultiveras. Endast bladrosett används.	Thompson & Morgan
A5	8	Verbascum bombyciferum	Silverkungsljus	Frö	Sol.	Endast bladrosett används.	Thompson & Morgan
Mossor:							
M1	21m ²	Hypnum cupressiforme	Cypressfläta	-	-	Kan plockas i obegränsad mängd i granskog med markägares tillstånd.	I skogen
M2	1m ²	Leucobryum glaucum	Blåmossa	-	-	Plockas i mycket begränsad mängd, på grund av långsam tillväxt, med markägares tillstånd.	I skogen
Suckulent:							
S1	56	Echeveria elegans	Echeveria	Sol.	10		Mäster Grön
Snitt:							
Snitt	8	Gunnera manicata	Jättegunnera	-	100	Ca 8 st blad runt buketten, ca 1 m i diameter.	Sponsring från park i Helsingborgs kommun eller Lunds Botaniska.
Pris för växtmaterial:							
Utanpå: ca 17 000 SEK							
Inuti: ca 14 000 SEK							
Totalt: ca 31 000 SEK							

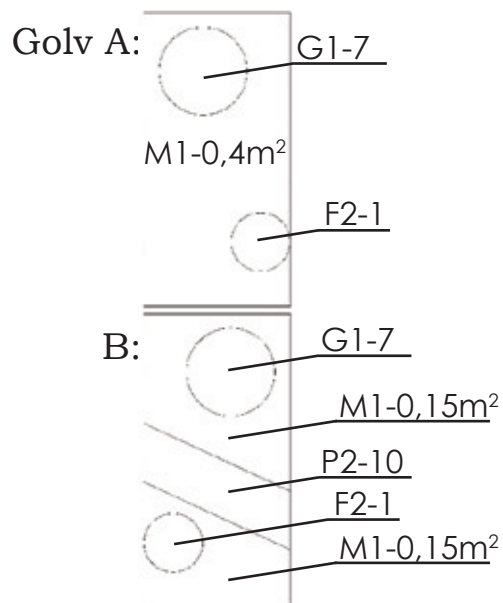
**Planteringsplan
utanpå**

**Planteringsplan
inuti på väggar**

**Planteringsplan
inuti på golv**

Processen

I början av februari 2010 ringde min lärare Magnus Svensson och berättade att jag vunnit tävlingen. Efter det började en lång och arbetsam process för att realisera buketten. Jag och Magnus hade många möten där vi diskuterade och skissade på hur vi skulle kunna få buketten så bra som möjligt och genomförandet så enkelt som möjligt.

Efter några veckor hade vi vårt första möte på Sofiero där jag fick träffa projektgruppen och andra som skulle arbeta med Den Stora Trädgårdsfesten. Det som vi diskuterade mest i den tidiga fasen var hur vi skulle få buketten att vara hållbar och säker eftersom besökarna skulle gå in i den. Det kom snart fram att min första idé om en träkonstruktion som presenterades i grundförslaget inte var hållbar nog. Anders Ericsson på Helsingborgs stad var byggansvarig för hela utställningen på Sofiero. Anders blev ansvarig för konstruktionen av buketten och han sa att det som krävdes för att buketten skulle hålla all tyngd av allt material samt uppfylla Sofieros säkerhetskrav var en ordentlig stålkonstruktion och som borde göras av en professionell smed efter mina ritningar.

Efter detta följde en lång process för att få buketten i de rätta proportionerna. När jag funderat en längre tid på hur en brudbukett egentligen ser ut och försökte ta fram en generell form för hur de flesta brukar se ut, kom jag fram till att själva skaftet på buketten generellt sett brukar vara kortare. Även avståndet mellan bindningen fram till blommornas början är relativt kort vilket gjorde att hela buketten blev betydligt kortare än vad jag

tidigare skissat på. Detta ledde till diskussioner om hur man skulle ta sig in och ut ur buketten och vad som skulle vara bäst för upplevelsen.

Det faktum att det var många personer som skulle in och ut under en kort tid gjorde också att lösningen behövde vara effektiv men ändå inte på bekostnad av upplevelsen att vara inne i buketten. Jag kom fram till att det behövdes en separat in- och utgång, vilket var tur då det visade sig vara ca 6000 personer som var inne i buketten under utställningens tre dagar. Lösningen blev att ingången placerades vid blomskaftens slut och utgången hamnade på blomsamlingens högra sida.

Vi diskuterade också växtmaterialet på utsidan av buketten. På grund av kostnader hade jag i mitt första förslag föreslagit en blandning av annueller, perenner och snittblommor. Efter vidare undersökningar visade det sig att det blev för osäkert med blomningen av annueller. Det krävdes också någon, som kunde ta på sig ansvaret för att driva upp plantorna och varken jag eller Sofiero hade de tillgångarna, vare sig av plats eller tid. Efter närmare beräkningar började vi fundera på möjligheten att endast använda snittblommor som växtmaterial på utsidan. Fördelarna var att det med all säkerhet skulle bli en överväldigande blomning samtidigt som det kunde vara ett problem att arbeta med att uppföra buketten behövde göras under en mycket kort och effektiv period, helst maximalt två dagars arbete.

Precis som att Sofiero hade haft samarbete med oss på SLU Alnarp kom tanken på att engagera andra skolor vid genomförandet av buketten. Eftersom vi på Alnarp inte är några experter på snittblommor började vi fundera på en närliggande floristutbildning inom Hvilans hantverksprogram. Cecilia Wingårdh, som var vår högra hand på Sofiero, hade tidigare haft kontakt med dem och så fick det bli även denna gång. Jag började räkna på hur lång tid det skulle ta att sätta dit alla blommorna på buketternas utsida för att se om det var rimligt att engagerade en hel skolklass. Resultatet av mitt räkneexempel blev följande:

Jag räknade med 5000st snittblommor och att varje blomma skulle kunna snittas, få ståltrådsstöd och stickas på plats inom loppet av 60 sekunder.

Med en klass på 15 personer skulle det bli $5000 \times 60 = 300\,000$ sekunder = 83 timmar

Arbetstiden per person skulle bli $83 / 15 = 5,5$ timma/person

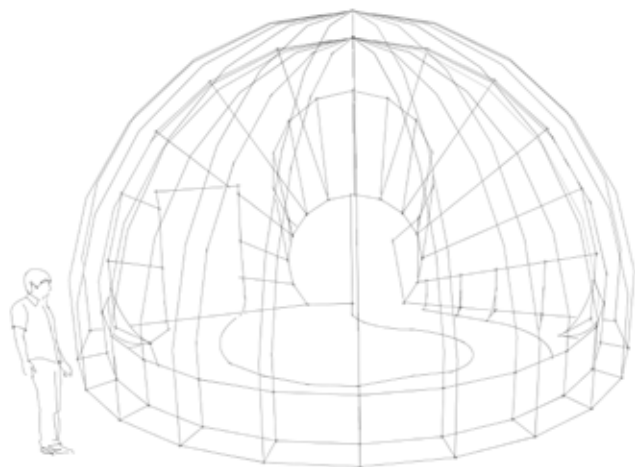
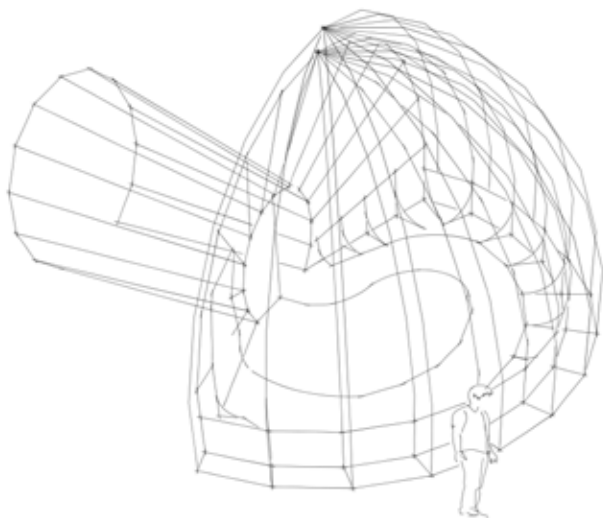
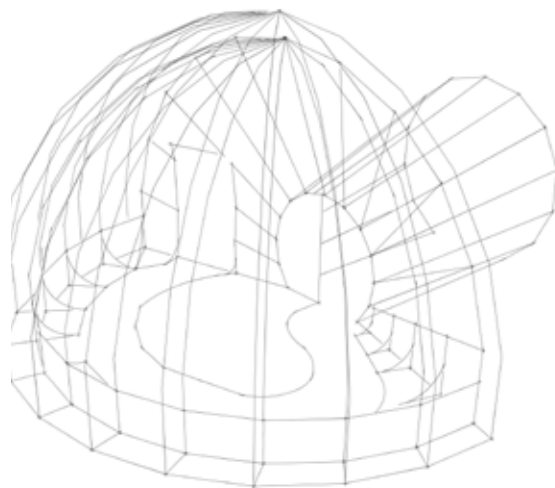
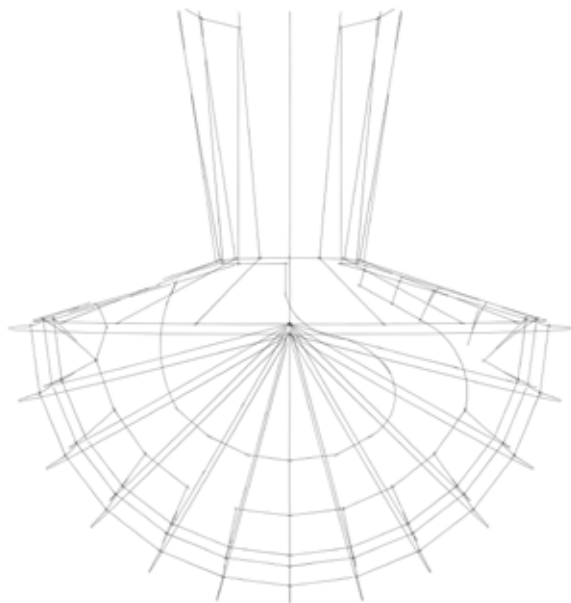
Om man sedan räknar att 5 personer kan jobba runt buketten samtidigt skulle den totala arbetstiden bli drygt 16 timmar, två normala arbetsdagar.

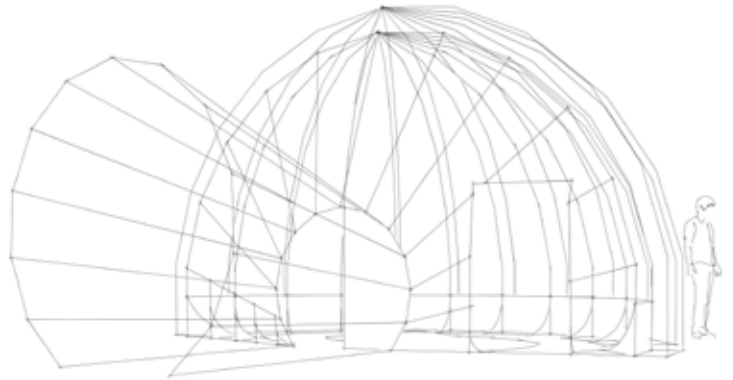
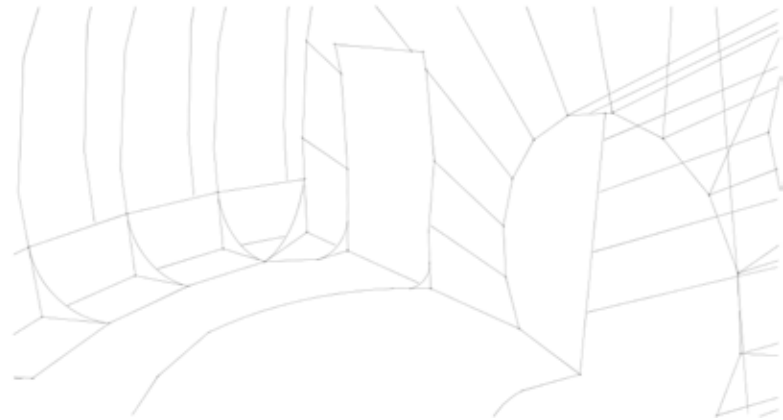
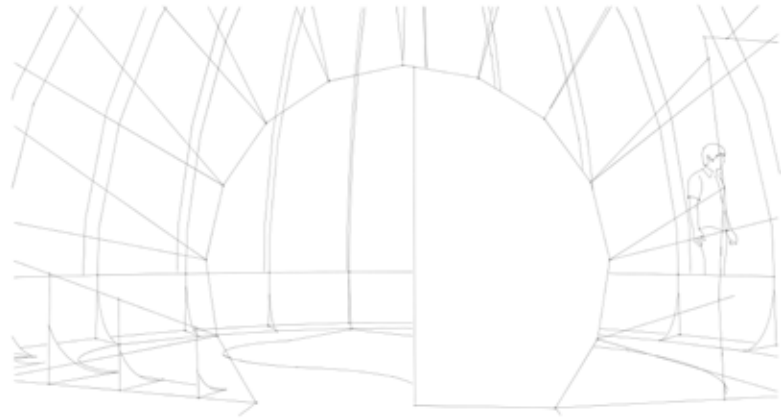
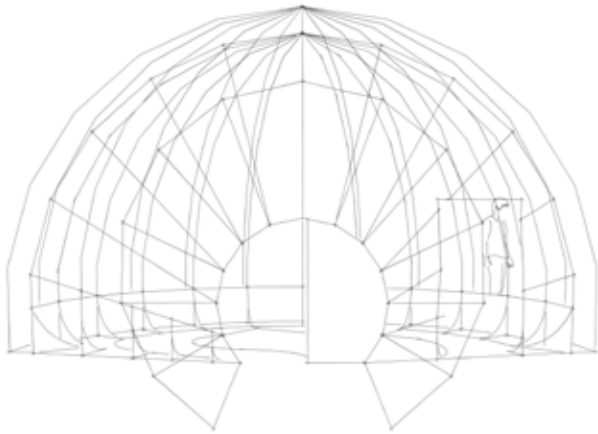
Uträkningen verkade fullt rimligt vilket visade sig vara något av en missberäkning. Arbetet tog betydligt längre tid eftersom att även oasis och annat material skulle sättas på plats innan blommorna. Det kom dock fler elever än vad jag beräknat och de jobbade hårt och hann med sitt arbete under två hektiska dagar.

När vi hade bestämt att vi kunde engagera eleverna på Hvilan bokades ett möte in, där jag och Magnus presenterade projektet för eleverna i årskurs tre. Floristlärare Mikael Sörensson har stor erfarenhet av hanteringen av snittblommor och han tog ansvaret för att snittblommorna skulle hålla under de tre dagar, som utställningen varade. Vi kom fram till att vi skulle plasta in oasisblock som legat i vatten för att sedan spika fast dem på ett lager av isolering på buketternas utsida. Snittblommorna kunde sedan stickas däri.

Så fort vi hade bestämt oss för att använda snittblommor bokade vi in en resa till Grønttorvet i Köpenhamn för att få inspiration till färg och sortval av snittblommorna. Besöket var bra för inspirationen men tyvärr var priserna alldeles för höga i Danmark. Istället tog jag kontakt med blomstergrossisten APH i Malmö som blev vår leverantör och en varm sommardag åkte jag och Cecilia dit för att ta ett slutgiltigt beslut om vilka sorter vi skulle ha i buketten. För att sedan se hur dessa sorter kom att utvecklas tog jag med en bukett av varje sort hem för att analysera hur de slog ut, vilken storlek de fick och hur färgerna såg ut mot varandra under olika tider på dygnet.

Digital arbetsmodell från olika vinklar

För att få den rätta skalan på bukettens grenverk insåg jag att vi behövde riktiga träd för att få den rätta skalförskjutningen. För att få en jämn och verklighetstrogen bukett behövde trädstammarna vara mycket raka. Med en slät bark skulle de kunna efterlikna snittblommans skaft. Magnus hade tidigare varit inblandad i ett projekt på Alnarp där en skog av hybridasp hade planterats. Då de planteras tätt tvingas träden upp mot ljuset snabbt och stammarna blir mycket raka. Då skogen nu hade växt till sig behövde den gallras. Eftersom det passade bra att vi tog en del stammar kunde Magnus och jag under en dags hårt arbete fälla cirka 100 träd med en längd cirka 8 meter styck.

Själva rosetten till blombuketten skulle matcha blommornas färg och precis som blommorna på utsidan vara en stor kontrast mot insidan. För att få volym på rosetten köptes rosa tyll som sedan lindades runt grenverket. Även insidan behövde preciseras och förfinas ytterligare för att bli lika övertygande och helst ge en lika fin om inte bättre upplevelse än utsidan. Detta blev den allra svåraste nöten att knäcka. Magnus och jag hade i våra möten främst fokuserat på insidan och vad vi skulle göra därinne. Jag ville att den skulle vara en stor kontrast mot utsidan och ge en annorlunda upplevelse. Jag ville att känslan därinne skulle vara oidentifierbar, enkel och mystisk, ett rum som inte liknade något annat. Jag ville hitta växter som hade onaturliga utseenden men som ändå kunde vara mjuka och inbjudande. Färgskalan skulle hållas enkel till skillnad från utsidan, därför passade grönt och vitt bra.

I det första förslaget fanns tanken på att en sfärisk känsla skulle eftersträvas och detta kändes fortfarande relevant och passande. Det som dock var oklart var bukettens golv och den yta som bildades utmed gången. Tanken var att marken där skulle vara böljande och grön utav mossa, men vid en ordentlig eftertanke kändes det något platt och tunt. Det behövdes något mer för att förhöja upplevelsen inne i buketten.

Insidan skulle ju visa bröllopets egentliga mening och med tvåsamhet och trygghet i centrum funderade jag på att lägga till små budskap inne i buketten. Det kunde vara händer som höll i varandra, symboler som fanns utspridda inne i buketten eller talade ord som spelades upp där inne. Allting kändes dock lite för tydligt och för långt ifrån en idéträdgård. Jag ville också att installationen skulle ha ett inspirationsvärde för de som kom dit och som var växtintresserade. Risken fanns att installationen snarare skulle uppfattas ett konstverk än en idéträdgård. Mot denna bakgrund väcktes då tanken om att även ha snittblommor på insidan av buketten, fast av en annan typ. Under uppförandet av buketten fortsatte gestaltungsarbetet in i sista sekund. Vi kände att något speciellt behövde adderas till insidan och kom på idén att hänga upp flygande blommor i taket som fick symbolisera en känsla av lätthet, mystik och eufori. Jag hade hållit fast vid att skapa en trygg, omfamnande och förtrollande miljö inne i buketten och blommorna som valdes blev vita brudorkidéer och vita liljor. Med hjälp av fiskelina och små vattenkoppor fick blommorna flyga inne i buketten och tillsammans skapade de en drömsk och helt förtrollande känsla.

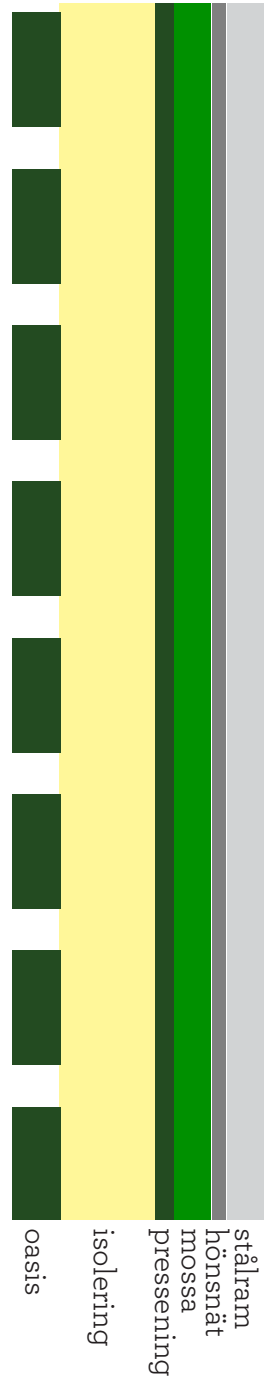

Till den mjuka formen inne i rummet valdes sedan växter med exotiskt utseende.

Jag tog kontakt med Mäster Grön i Helsingborg som hjälpte till att leverera magnifika exemplar av krukväxter. Doftrankan valdes för sin doft och resterande gröna växter för sitt bladverk och tålighet då vi ville forma växterna då de sattes på plats. Utplaceringen av växterna gjordes på plats då det var svårt att göra korrekta planteringsplaner på grund av bukettens sfäriska form. Växter fästes både på golv och i tak. Idén om att ha med en rund vattenspegel hade funnits med under processens gång för att symbolisera evighet, liv, eller vad man nu själv vill tolka det som. Passande nog hittade vi ett perfekt kärl på plats, som vi kunde använda. På grund av den sfäriska formen blev det komplicerat att rita korrekta planteringsplaner. Istället gjorde jag en uppskattning av hur mycket det skulle vara av varje snittblomma för att det skulle bli ett fint samspel mellan de olika sorterna. Designen av snittblommornas placering gjorde sedan jag och Magnus på plats.

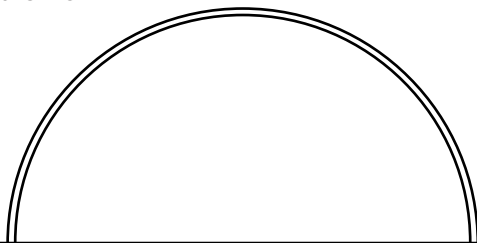
I förslaget skrev jag att ljud skulle vara en del av installationens insida. Passande nog hade Helsingborgs stad redan inhandlat fukttåligen högtalare vid ett annat tillfälle som nu kunde användas i buketten. Ljudet var däremot svårare att få ordning på. Jag fick själv spela in ljudet av hjärtslag. Det var svårt att hitta ljudeffekter på nätet. De flesta hjärtslag var menade för skräckfilmer, med ökande eller extremt snabba hjärtslag. Därför fick jag lära mig ett program för ljudredigering där jag fick redigera tempot på hjärtslagen. Resultatet blev precis så som jag tänkt; dova, lugna och harmoniska hjärtslag som spelades upp inne i buketten.

Uppbyggnaden av buketten
med dess olika lager. ▶

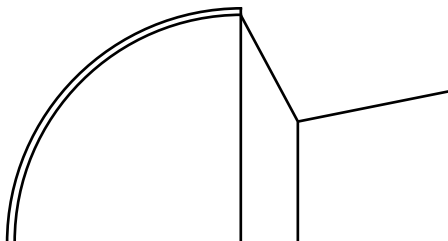
Slutgiltiga proportioner

Framifrån

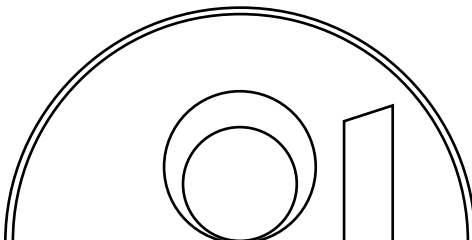
3 m takhöjd (innermått)
3.1 m högsta punkt med isolering
6.2 m bred yttermått med isolering

Sidan

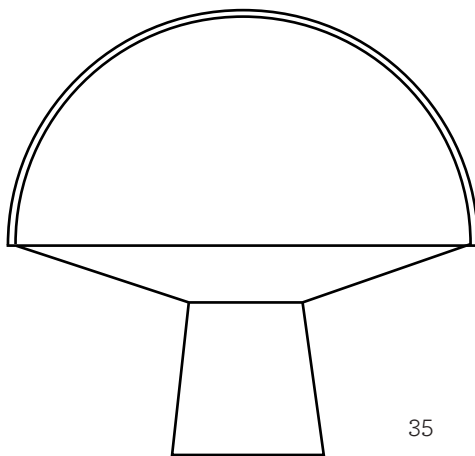
2 m lång ingång

Bakifrån

Yttercirkel 2 m i diameter (innermått)
Innercirkel 1.5 m i diameter (innermått)

Plan

Slutgiltig växtbeställning

Insidan:

vetenskapligt namn	svenskt namn	kvalitet	antal
Asparagus meyerii	räsvanssparris	2l kruka	60st
Asplenium antiqum	blankbräken	2l kruka	40st
Nephrolepis exaltata	fågelbobraäken	2l kruka	20st
Stephanotis floribunda	doftranka	1l kruka	20st
Hypnum cupressiforme	cypressfläta	-	40m ²
Phalaenopsis	brudorkidé	snitt	200st
Lilium	lilja	snitt	100st

Utsidan:

kod	snittblomma	Färg/sort	antal/m ²
H1	Hortensia	Vitgrön 20cm	32st/m ²
H2		Vitrosa 20cm	32st/m ²
H3		Lavendelrosa 20cm	32st/m ²
N1	Nejlিকা 8cmØ	Antigua	200st/m ²
N2		Hurricane	200st/m ²
N3		Prado	200st/m ²
N4		Vanessa	200st/m ²
R1	Ros 7cmØ	N-joy	260st/m ²
R2		Ocean song	260st/m ²
R3		Sanaa Ze	260st/m ²
B1	Brudslöja		100st/m ²
K1	Kärleksört 8cmØ delade i 2		200st/m ²

Sammanställning

Buketten totalt 30,2m²

13m ² Hortensia	416st
8m ² nejlিকা	1600st
6m ² rosor	1560st
2m ² kärleksört	400st
2m ² brudslöja	200st

Totalt ca 4200st snittblommor

Slutgiltig materiallista

konstruktion

stålram gjord av smed

hönsnät 45m²

isolering 30m²

oasis 30m²

avfasning inuti

torvblock

backar

flygande blommor

provrör 200st

fiskelina

ljus och ljud

belysning och sladdar

mp3-spelare

inspelad mp3

fukttåliga högtalare

underlag

täckbark 5 säckar

bokollon 3 skottkärror

vattenspegel

plasttunna 1 mØ

svart sten 1 säck

blåmossa 1 m²

grenverk

rosa organza till rosett 15 m

svart sammet till draperi 4 m

brun duk till grenverket

hybridasp till grenverket 6 cmØ 400 m

Blommor och växter i buketten

Nejlíka - Antigua

Nejlíka - Prado

Nejlíka - Vanessa

Nejlíka - Hurricane

Grönvit Hortensia

Rosa Hortensia

Brudslöja

Kärleksört

Ros - N-Joy

Ros - Sanaa

Ros - Ocean Song

plattmossa

brudorkidé

antiquum

lilja

blåmossa

fågelbibräken

doftranka

Uppförandet av idéträdgården steg för steg

Montering av mossa

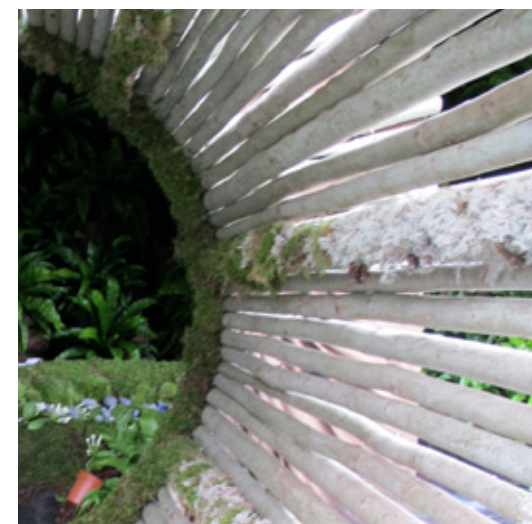
När vi började jobba med buketten den 21 augusti 2010 var ställningen och mossan redan levererad. Vi började med att klä in stålramen i mossa för att dölja den. Sedan spände vi ett hönsnät över hela ställningen för att sedan lägga på sjok av mossa som sattes fast med ståltråd. Ca 50m² mossa gick åt för att täcka hela buketterns insida.

Montering av grenar

Dag två gjorde vi ingången; buketens grenverk. Stammarna hade jag och Magnus efter tillstånd av Roland Gustavsson fått gallra ur från landskapslaboratoriet i Alnarp. Hybrid Aspen växer mycket tätt och snabbt och får därför mycket raka stammar. Materialet passade perfekt både i textur och färg. Stammarna skruvades fast i hålbånd som spändes runt stålramen. Stålramen kläddes till sist in med renlav för att smälta in med grenarna.

Förflyttningen

På den tredje dagen flyttades buketten till sin slutgiltiga plats. På grund av bröllop under tidigare helg på Sofiero fick inte buketten ligga framför slottet från början. En lyftkran hyrdes in och flyttade hela ekipaget på plats. Lyftkranen gjorde det möjligt att efter noggranna studier från olika vinklar, placera buketten exakt så som var önskat.

Monteringen av snittblommorna

Efter att mossan var fäst mot insidan klädes den in med en pressening. Utanpå denna fästes skivor med isolering som sedan den vattnade och plastade oasisen kunde fästas i. När oasisen var på plats kunde skissen göras på snittblommornas placering på buketten. Varje snittblomma fick en kod som sprayades på plats. Hvilan utbildning var nu på plats och påbörjade sitt jobb med att sätta dit utsidans snittblommor.

Vattenspegeln

På insidan installerades vattenspegeln. Plaströr och itusågade torvblock användes för att fasa av och runda kanterna runt karet. Svarta stenar användes i botten för att få ett djup i karet. Blåmossan lades i en krans runt de svarta stenarna.

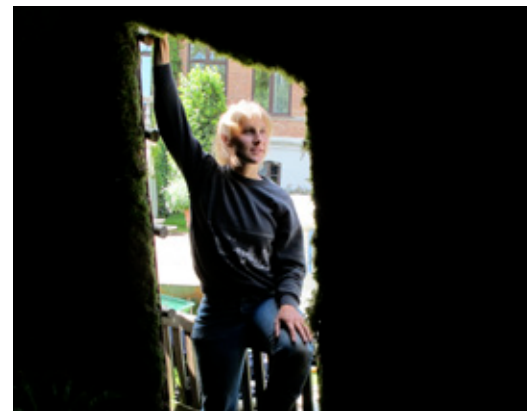
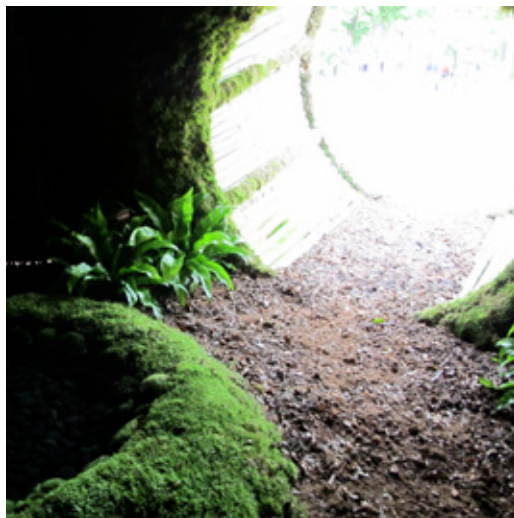

Grenverk och rosetten

En brun filt fästes på bukettens baksida för att smälta ihop med grenarnas färg. Sedan spikades gren för gren fast på träramar som satts upp mellan stålramens stag. Den rosa tyllen virades runt bukettens grenverk och lades ut en bit på gräsmattan. En rad med brudslöja fick dölja grenarnas avslut.

Insidan

Vi använde backar och torvblock för att bygga upp avfasningen inuti buketten. Ett böljande hönsnät fästes sedan utanpå detta. Växterna placerades sedan ut på hyllorna som bildats utmed kanterna. Växter fästes också med hjälp av ståltråd på väggarna och i taket. Mellanrummen som blev över kläddes in med mossa. På golvet krattades täckbark och bokollon ut. Spottar och ljudanläggning installerades och gömdes bakom mossan och krukväxterna.

Flygande blommor

Varje provrör lindades in med ett hortensiablåd för att dölja den vita färgen. En krok föstes i en fiskelina som i sin tur fästes i det klädda provröret. Kroken hängdes upp i det mossklädda taket och blomman justerades så att den fick jämnvikt. Orkidéerna svävade längs vägarna med liljorna riktades mot vattenspegeln som ett vattenfall.

Utsidan

Efter att utställningen hade börjat bildades det snabbt en kö utanför buketten. Vi blev tvungna att hela tiden vara på plats för att slussa in folk i lagom mängd. Utsidan duschades med jämna mellanrum. Likaså insidan efter stängning. Vi hann slussa igenom ca 6 000 personer som fick se insidan under de tre dagarna. Drygt 20 000 fick se utsidan.

Besökarnas mottagande

Buketten blev en succé och under de tre utställningsdagarna kom det drygt 25 000 besökare. Mottagandet av buketten rakt igenom positivt. Under utställningen fick vi verkligen belöning för all möda och hårt arbete. Då det snabbt blev köbildning vid ingången till buketten blev det många små diskussioner med besökarna och vi fick höra många av reaktionerna om insidan.

De vanligaste frågorna som vi fick var:

Hur lång tid har det tagit att göra detta!?

Hur många blommor är det egentligen i buketten?

Hur är den här uppbyggd, är det verkligen säkert att gå in?

Vad är det för stammar som blir så här raka?

Är det värt att stå i kö för att gå in här!?

Efter besöket inne i buketten kunde vi bland annat höra följande kommentarer:

Det var helt magiskt, som en helt annan värld...

Jag blev helt lugn där inne, nästan en helig känsla...

Insidan var ännu bättre än utsidan!

Det var helt klart värt att stå i kö för detta!

Mamma, jag vill gå in en gång till!!!

Jag började nästan gråta, det var så fantastiskt vackert därinne!

Pressvisning och publiceringar

På torsdagen innan utställningen var det dags för pressvisning. Ställningen hade vi inte hunnit ta bort från platsen, eftersom att vi jobbade in i sista sekund. Blommorna på insidan var inte heller på plats. Journalisterna var trots detta intresserade och jag och Magnus fick berätta för pressen om kursen, tävlingen, mitt bidrag och vårt arbete med att uppföra installationen. Nedan följer några av de publiceringar som blev gjorda i samband med utställningen.

Pressvisning

Ur det schweiziska magasinet Florist

Ur Helsingborgs dagblad

AS HELSINGBORG

FREDDAG 27 AUGUSTI 2010

NINGSTAD HALL, 200,00

Hanna Frisk studerar till landskapsarkitekt i Almqvist och har gjort ett av de mest spektakulära och mest högt skapade brudbuketter. Utställningen öppnar bröllopet och insidan till

Klimatsmart

"Skånda" regnvarnen och använd det i stället för dricksvatten till bevattning. Inslaget om hur man blir klimatsmart i täppan utvecklar ut biland nyheter i Den stora trädgårdsfestens olika program

HELINGSBORG. Vi måste sluta slita oss med dricksvatten och ta till vara regnvattnet i stället för att bara låta det rinna ut i marken och vattendrag. Det är klimatet bakom klimatet. Trädgården som lösningsprojekt. Anslutning. När Dns stora trädgårdsfesten på Sofiero i juli bjuder besökarna på en fantastisk grupps på plats och vi var med sin idé för att göra det som gör.

En av tillna stora frågor är hur länge vi kan spela och spela med dricksvatten. Eller eller annan för det alla, trädgårdsprojekt, utvecklingsarbetet för Mathiasen ska bidra till utställningen.

En annan för regnsvannet har byggts som en utställning i full skala på Sofieros stora trädgårdsfest. Och det med en mycket snäll rekord som antalet av besökare i många tusen år, säger Eva Mathiasen.

Det här betyder jag är det viktigaste budskapet på Trädgårdsfesten

FANTASTERI

Yarter inte en brudbukett när saker blir holt ur skalen. Det är alltid lika roligt när saker blir holt ur skalen. Som i år på Sofiero under Stora Trädgårdsfesten. Skapad av Hanna Frisk, blivande landskapsarkitekt på SLU i Almqvist

t im outbouquet

eben Meter lang, drei Meter hoch mit tausenden Blumen geschmückt – Brautbouquet der Landschaftsarchitekt Hanna Frisk ist rekordverdächtig. 26jährige Schwedin hat es zusammen 30 Helfern innerhalb von sieben Ta installiert. Anlass war im vergange Sommer ein grosses Gartenfestival Schloss Sofiero, nahe der schwedische Küstenstadt Helsingborg. Zusätzlich zu den mehr als 10000 Blüten wurden noch 150 Pflanzen, 45 Quadratmeter Moos und 36 Meter Stoff verarbeitet. Die Anwesenheit des Brautbouquets ist

Ur magasinet Trädgårdsliv

Nu kan du krypa in i jättek

Prinsessbröllopet är årets tema på Sofiero

HELSINGBORG. Än blommar den kungliga kärlekslyckan på Sofiero. I helgen kan 25 000 besökare bland annat krypa in i en av världens största brudbuketter framför slottet.

Den stora trädgårdsfesten lockar varje år storpublik från hela södra Sverige.

Årets självklara tema på gamle kungens sommarstuga i Helsingborg är bröllopet mellan Victoria och Daniel.

Doftar kärlekskrutt

Hela parken doftar i kärlekskrutt och den mest spektakulära skapelser är Ålsnarsprofidenten Hanna Frisks enorma brudbukett utsläppt på gräsmattan framför slottstrappan. - Jag vann en studenttävling på skolan, säger den 26-åriga blivande landskapsarkitekten och beundrar de flera tusen blommorna av röda, rosa, lila, blå, gula och vita blommor.

Men buketter är så stora att besökarna ryms inuti den dekorativa skapelser. Inuti den i nyprittens tecken och är klädd med mossa, mjuka växter och i luften hörs dånande hjärtslag.

Blomsterbädd Underredet är en gammal sång som hittades på vinden och som nu fått nytt liv som blomsterbädd i trädgården.

På samma tema agerar Kerstin Bohlin - fast hennes tankar går till efter festen.

Kontraster

Buketten ska spegla bröllopets kontraster, från utsidan och den kortvariga lyckan till insidan och beundrar de flera tusen blommorna av röda, rosa, lila, blå, gula och vita blommor.

En bit därifrån går blomsterkruttörarna Ulla Christensson och Richard Sundin ännu längre och blickar brudsängen åt kronprinsessparet med taklök, sedum, gräs och bergenia.

Blomsterbädd

Underredet är en gammal sång som hittades på vinden och som nu fått nytt liv som blomsterbädd i trädgården.

På samma tema agerar Kerstin Bohlin - fast hennes tankar går till efter festen.

BRUDBUKETT MODELL STÖRRE. Blivande landskapsarkitekten Hanna Frisk svarar för årets största installation på Sofiero - en av världens största brudbuketter.

Ur Kvällsposten

Ur City Helsingborg

Ur Borås Tidning

CITY HELSINGBORG TORSDAG 26 AUG
MODE - ADRIANNA JÄLMING - SIDORNA 24-25

"Måhända har ingen förlorat ett val på grund av taskig modekoll, men jag kan slå vad om att det inte undelättrar."

DEN STORA TRÄDGÅRDSFESTEN

Välkommen in i brudbuketten

KREATIV OCH BRA PÅ ATT ARGUMENTERA. Därför fick landskapsarkitekten Hanna Frisk chansen att förverkliga sin vilda idé på Sofiero.

SIDAN 6

Program för Den Stora Trädgårdsfesten 2010

Var finns vad på festen?

1. Information. Guidade turer startar här.

2. Krukor och Kryddor, keramik och planter till försäljning. Krukmakare: Louise Ebbmar, Lotta Zerrander, Kullabygdens Keramik, Iréne Jonsson och Bente Brosbøl Hansen. Kryddor: Åbergs Trädgård och Bäckdalens Handelsträdgård.

3. Idéträdgården Indiansommar av Susan Hübel.

4. Kyrkogårdsförvaltningen i Helsingborg, Ystad och Kristianstad inspirerar till individuellt utformade gravvårdar.

5. Förvaring – Sofiero Vänner.

6. Sofiero Vänner's tävling – vackraste Hanging Basket. Tema bröllop.

7. Idéträdgården Going West av Robert Simonis.

8. Rabattävling – fem plantskolor tävlar om den vackraste rabatten. Var med och rösta fram den!

9. Idéträdgården Skörda regnvatten till nytta och nöje, Atelier Aqueduct och Vindflöjlar av André Prah.

10. Rådgivningsgatan – trädgårdssällskap förmedlar kunskap.

11. Servering, Flickorna Fläderblom.

12. Sofiero Slottsbutik med vackra saker för hem och trädgård.

13. Rhododendronhuset, Marie och Björn Hansson. Foto och böcker.

14. Scenen.

15. Helsingborgs Trädgårdsförening. Rådgivning, fotoutställning och tävling.

16. Mat och kaffeservering, Sofiero Slottsrestaurang.

17. Tapas- och Champagnebar, Sofiero Slottsrestaurang.

18. Installation, Bukett i Duett av Hanna Frisk.

19. Slottet – Acts of Love, kärleksyttringar i kungariket Sverige.

20. Café Glasverandan.

21. Rhododendronravin.

22. Lustträdgården.

23. Den röda tråden – stickinstallation av Britt-Marie Sjöberg och Gröna Själär med Pia Mattsson, Marianna Agetorp, David Carlsson & John Taylor.

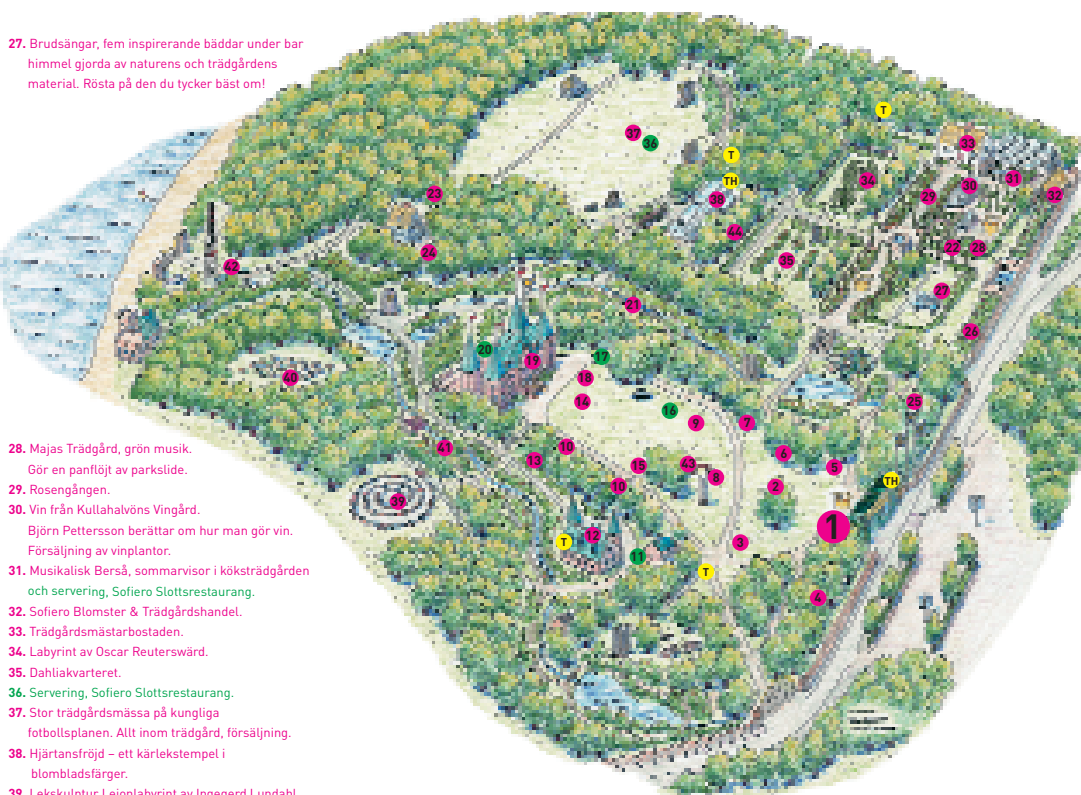
24. De kungliga lekstugorna. Sagoläsning.

25. Matmarknad med närproducerade produkter.

26. Murrabatten.

27. Brudsängar, fem inspirerande bäddar under bar

himmel gjorda av naturens och trädgårdens material. Rösta på den du tycker bäst om!

28. Majas Trädgård, grön musik.

Gör en panflöjt av parkslide.

29. Rosengången.

30. Vin från Kullahalvöns Vingård.

Björn Pettersson berättar om hur man gör vin. Försäljning av vinplanter.

31. Musikalisk Berså, sommarvisor i köksträdgården och servering, Sofiero Slottsrestaurang.

32. Sofiero Blomster & Trädgårdshandel.

33. Trädgårdsmästarbostaden.

34. Labyrint av Oscar Reuterswärd.

35. Dahliaakvarteret.

36. Servering, Sofiero Slottsrestaurang.

37. Stor trädgårdsmässa på kungliga fotbollsplanen. Allt inom trädgård, försäljning.

38. Hjärtansfröjd – ett kärlekstempel i blombladsfärger.

39. Leksulptur Lejonlabyrint av Ingegerd Lundahl och Marja Sikström.

40. Skulptur Stensättning i grå granit av Gunilla Bandoén.

41. Rhododendronravin.

42. Totempåle.

43. Mobil odling.

44. Fågelparkens voljär.

T Toalett

TH Toalett/Handikapptoalett

● Mat, servering

DEN STORA UNDERHÅLLNINGEN

På scen händer det något hela dagen.

Här följer scenprogrammet:

Fredag 27 augusti

- 10.50** Välkomna och dagens program. Deltagarna i rabattävlingen presenteras.
- 11.00** Startskott för rabattävlingen. Därefter framför Per-Olof Kindgren gitarrmusik.
- 11.30** Europas Vackraste Park, Sofieros trädgårdsmästare har ordet.
- 11.45** Marcus Nemrin från Sofiero Slottsrestaurang lagar mat "smaker som gifter sig".
- 12.15** Indiansommar, Susan Hübel om sin idéträdgård.
- 12.30** Skörda regnvatten till nytta och nöje, gruppen Aqueduct om sin idéträdgård.
- 12.50** Den röda tråden, Britt-Marie Sjöberg om sin stickinstallation.
- 13.00** Gitarrmusik framförs av Per-Olof Kindgren.
- 13.30** Bukett i Duett, Hanna Frisk och Magnus Svensson, SLU Alnarp och elever från Hvilan Utbildning.
- 14.00** Hur går det med rabattbygget? Vad drejar Bente Brosbøl Hansen? Samtal och besök bland Krukor och Kryddor.
- 15.00** Rabattbygget avslutas. Röstningen påbörjas.
- 15.15** Going West, Robert Simonis om sin idéträdgård.
- 15.30** Dahlior, Elisabeth Svalin Gunnarsson och Marie Ohlson om årets favoritblomma.
- 16.00** Europas vackraste park, Sofieros trädgårdsmästare har ordet.
- 16.15** Slow Garden, Emily Drameus om en

växande rörelse.

- 16.30** Gröna Själar, Pia Mattsson, John Taylor, David Carlsson och Marianna Agetorp.
- 17.00** Lilly-Ann från Flickorna Fläderblom lagar gluten- och laktosfri mat.
- 17.20** Gröna sidan upp, trädgårdsmästare Kjell Åberg om nya boken och om odlarens vedermödor.
- 17.35** Gitarrmusik framförs av Per-Olof Kindgren.

Lördag 28 augusti

- 10.30** Välkomna och dagens program.
- 10.35** Europas vackraste park, Sofieros trädgårdsmästare har ordet.
- 10.50** Den röda tråden, Britt-Marie Sjöberg berättar om sin stickinstallation.
- 11.00** Gitarrmusik framförs av Per-Olof Kindgren.
- 11.30** Skörda regnvatten till nytta och nöje, gruppen Aqueduct om sin idéträdgård.
- 12.00** Marcus Nemrin från Sofiero Slottsrestaurang lagar mat "smaker som gifter sig".
- 12.30** Gitarrmusik framförs av Per-Olof Kindgren.
- 13.00** Bukett i Duett, Hanna Frisk och Magnus Svensson, SLU Alnarp och elever från Hvilan Utbildning.
- 13.30** Lilly-Ann från Flickorna Fläderblom lagar gluten- och laktosfri mat.
- 13.50** Gröna sidan upp, trädgårdsmästare Kjell Åberg om nya boken och odlarens vedermödor.
- 14.05** Indiansommar, Susan Hübel om sin idéträdgård.

- 14.20** Samtal och besök bland Krukor och Kryddor.

- 14.50** Scenbesök från Brudsångar, jubileumsträdgården.
- 15.10** Dahlior, Elisabeth Svalin Gunnarsson och Marie Ohlson om årets favoritblomma.
- 15.30** Europas vackraste park, Sofieros trädgårdsmästare har ordet.
- 15.45** Slow Garden, Emily Drameus om en växande rörelse.
- 16.00** Gröna Själar, Pia Mattsson, John Taylor, David Carlsson och Marianna Agetorp.
- 16.30** Är danskarna bättre på trädgård? Anne Knudsen från Havelivet med vänner om danskt blomster- och trädgårdsintresse.
- 17.00** Gitarrmusik framförs av Per-Olof Kindgren.

Söndag 29 augusti

- 10.30** Välkomna och dagens program. Därefter Den röda tråden, Britt-Marie Sjöberg om sin stickinstallation.
- 10.45** Dahlior, Elisabeth Svalin Gunnarsson och Marie Ohlson om årets favoritblomma.
- 11.10** Europas vackraste park, Sofieros trädgårdsmästarna har ordet.
- 11.15** Skörda regnvatten till nytta och nöje, gruppen Aqueduct om sin idéträdgård.
- 11.45** Marcus Nemrin från Sofiero Slottsrestaurang lagar mat "smaker som gifter sig".
- 12.15** Gröna sidan upp, trädgårdsmästare Kjell Åberg om sin bok och odlarens vedermödor.
- 12.30** Bukett i Duett, Hanna Frisk och Magnus Svensson, SLU Alnarp och elever från Hvilan Utbildning.

- 13.00** Gitarrmusik framförs av Per-Olof Kindgren.

- 13.30** Lilly-Ann från Flickorna Fläderblom lagar gluten- och laktosfri mat.
- 13.50** Samtal och besök bland Krukor och Kryddor.
- 14.15** Scenbesök från Brudsångar, jubileumsträdgården.
- 14.30** Indiansommar & Going West, Susan Hübel och Robert Simonis om sina idéträdgårdar.
- 14.50** Vinnarna i Sofiero Vänners traditionella Hanging Basketävling presenteras.
- 15.00** Gitarrmusik framförs av Per-Olof Kindgren.
- 15.30** Slow Garden, Emily Drameus om en växande rörelse.
- 16.00** Prisutdelningar: Vinnarna i rabattävlingen presenteras. Utdelning av juryns och publikens pris. Helsingborgs Trädgårdsförenings tävling om vackraste blomsterarrangemang och vinnaren i tävlingen om bästa Brudsäng presenteras.
- 17.00** Gitarrmusik framförs av Per-Olof Kindgren.

Musikalisk Berså underhåller i köksträdgården alla tre dagarna.

Idéträdgård nr 2 - Småland ut & in

Under trädgårdsfesten gjorde Kajsa Holst en rabattävling tillsammans med några kollegor. Kajsa är projektledare och initiativtagare till Drömmarnas Trädgård i Småland. Jag blev tillfrågad att göra ett förslag med samma koncept till Drömmarnas Trädgård vilket blev upptakten till följande del i mitt examensarbete.

Bakgrund - Idéträdgård som turistattraktion

För att ge en bild av vad projektet Drömmarnas trädgård innebär följer en sammanfattad projektbeskrivning. Småland är i behov av turistattraktioner och besöksmål och meningen är att trädgården skall vara en besöksträdgård med ett rikt och mångsidigt innehåll som kan attrahera en varierande publik. Det finns en utbredd tradition av hantverk av olika slag i Småland som skall få utvecklas och ta plats i trädgården. På det sättet skall Småland som landskap med sitt rika innehåll marknadsföra sig inom ramen för något så unikt som en upplevelseträdgård. Trädgården skall fungera som en arena för entreprenörer att utveckla sina verksamheter, såväl hantverk och småskalig livsmedelsproduktion som kursverksamhet och boende. Trädgården är tänkt att bli en plats som hör samman med småländska kvalitéer, inte minst sådana välkända ting som trä, möbler, glas, kultur, natur och entreprenörsanda. "Grunden med hela projektet är att skapa ett attraktivt besöksmål i Småland med koppling till kultur och natur".⁶

6. Holst, s. 3

Trädgårdens grundstruktur

Landskapsarkitekten Gunnar Martinsson har ritat den övergripande plan som fungerar som program för de olika delar som ska ingå i Drömmarnas trädgård. Grundstrukturen innehåller förslag på bebyggelseplacering, trädgårdsrum och parkens rumsliga utformning. Fokus har lagts på att skapa fägring och form över hela säsongen. Den röda tråden i Drömmarnas Trädgård som helhet är "förändring, rumsupplevelser och platser att stundäga".⁷ Planprogrammet visar på ett väl avvägt samspel mellan öppna och slutna rum och det finns en fint bevarad interaktion mellan den befintliga småländska skogen och den kultiverade trädgården. I planen innefattas åtta stycken mindre rum, där olika trädgårdar kan ta plats och där innehållet kan variera över tid. Några av dessa rum är dock redan permanenta; Gunnar Martinssons Sherryträdgård och Diarmuid Gavins Kök- och Caféträdgård. Dessa trädgårdar skall fungera som sällskapsrum i den större trädgården. Sherryträdgården har ett formstarkt uttryck med formklippta träd som tillsammans bildar en strampelarsal. Väggarna i trädgårdsrummet består av klippta häckar och spegelväggar och dess inredning består av långbord och stolar. Diarmuid Gavins köks- och caféträdgård får ett traditionellt innehåll av en nyttoträdgård där caféet förhoppningsvis kommer att för sin servering kunna skörda en del av det som producerats i trädgården.

Efter det att planprogrammet gick ut till allmänheten har planen för trädgården utvecklats och förändrats. SandellSandberg arkitekter har nu gjort den plan som ligger till grund för kommande

planarbete. Illustrationsplanen presenteras på nästa sida.

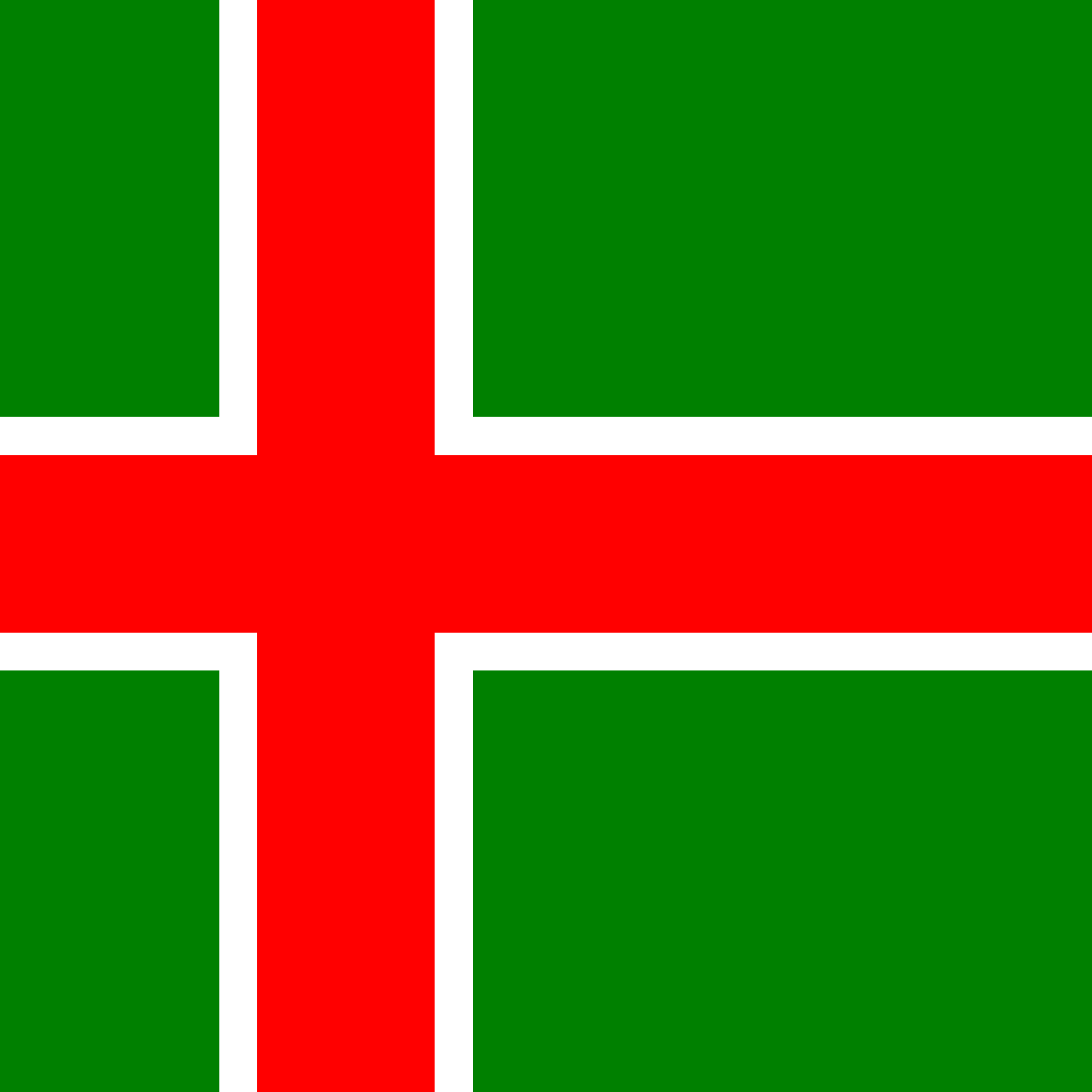
Alla trädgårdarna har ett fokus på välbefinnande, njutning och/eller nytta. De flesta trädgårdarna ger möjlighet att uppehålla sig och uppleva trädgården på ett mer passivt än aktivt sätt. Som kontrast mot detta vill jag skapa en trädgård som berättar en historia och där besökaren är interaktiv i sin upplevelse utav trädgården.

7. Holst, s. 11

▲
Illustrationsplan av SandellSandberg
arkitekter

Smålands landskap och karaktär

För att få en känsla för platsen där drömmarnas trädgård kommer att finnas följer en kort beskrivning av det typiska med Småland.

Landskapet är en del av det Sydsvenska höglandet och består i stort av Sydsveriges urbergsmorän vilket inte ger de bästa förutsättningarna för odling. Landskapet består därför i stort av skogar tillsammans med mycket berg, kärr och ett stort antal sjöar. En stor del av den idag skogsbeklädda marken har dock tidigare brukats för odling vilket ger goda förutsättningar för skogsbruk idag. Varför Småland heter just som det gör beror av att man slog samman många tidigare mindre landskap till ett stort. I det sjörika landskapet har åkermark brutits i dalarna och kring sjöarna och de många rösen och stengärdgårdar som finns över hela landskapet vittnar om hårt jordbruksarbete i den stenrika marken. Tidigare höll jordbruket den täta skogen borta och då var landskapet mer öppet. Stora delar av skogen fungerade också som skogsbete, men i takt med beskogningen har den mer rationella skogsproduktionen tagit över och stora delar av landskapet karaktäriseras idag av granskog.⁸

8. Sporrang m.fl., s. 63

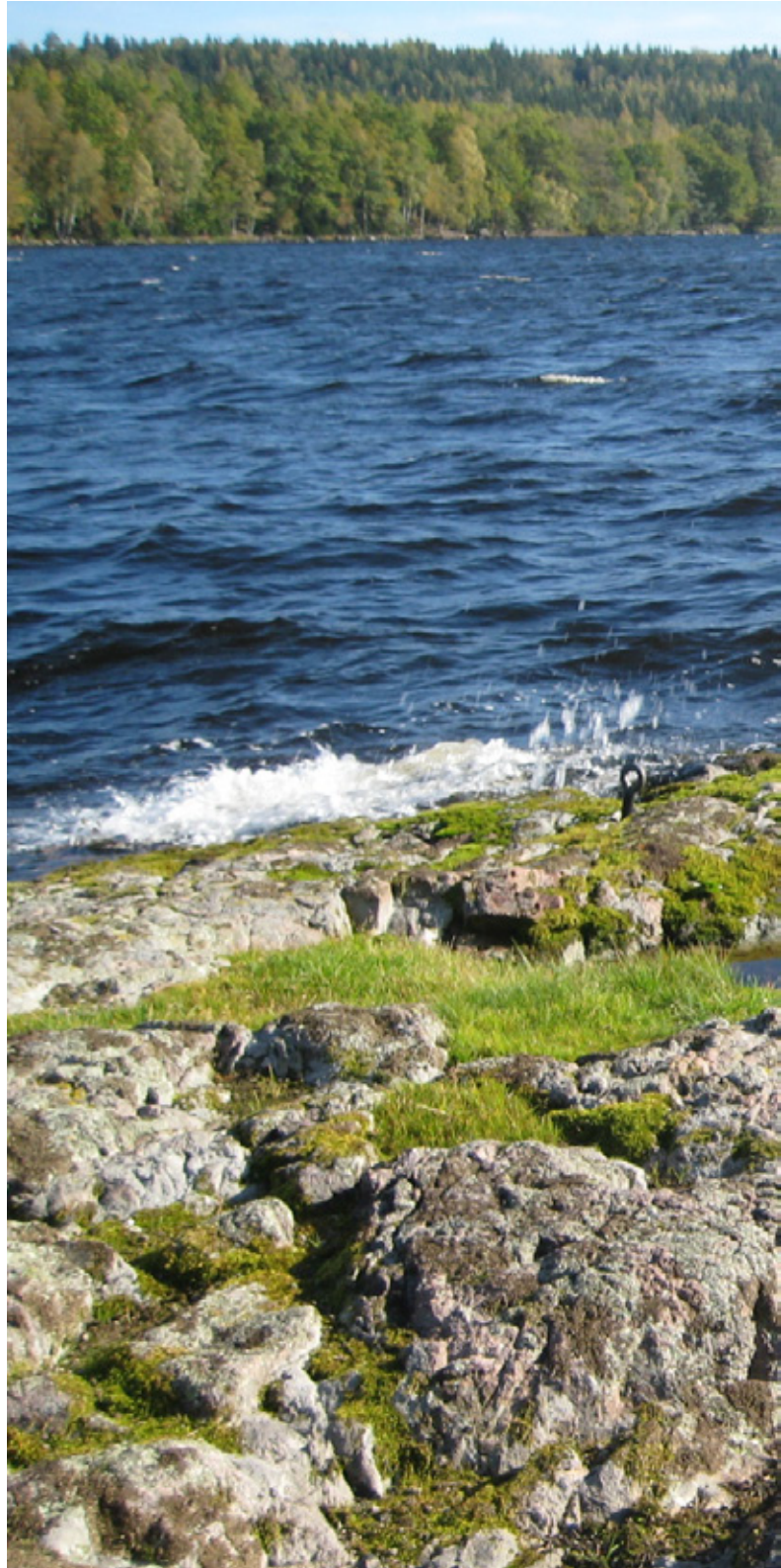
Foton från platsen

Platsen för Drömmarnas Trädgård

Området för anläggningen är beläget på en udde vid Helgasjön, en bit utanför Växjö. Landskapet är typiskt småländskt med gran- och tallskog, mossa, blåbärs- och lingonris och hela platsen andas verkligen Småland. Drömmarnas trädgård har inget uttalat koncept i sig, eftersom att den skall ha ett varierande innehåll med olika installationer och aktörer som kommer och går. Till skillnad från den första idéträdgården, där temat var hårt knutet till bröllop, är alltså detta betydligt friare. Idéträdgården är här tänkt att bli en del av en större trädgård, med ett spännande och i hög grad varierat innehåll. Var skall då idéträdgården ha sin grund? Var hittar man ett relevant koncept?

Det första jag kommer att tänka på är frågan om vad som är typiskt småländskt? Eftersom projektet är unikt för Småland och eftersom trädgården anläggs mitt i den småländska skogen, vill jag att installationen skall grundas på detta. Trädgårdens ursprung i platsen den befinner sig på och landskapets typiska karaktär är vad jag vill att trädgården skall genomsyras av. Jag vill också att idéträdgården ska berätta en historia. Precis den första idéträdgården gjorde med bröllopets olika meningar, vill jag att den andra idéträdgården skall på sitt eget sätt förmedla någon slags berättelse, som har anknytning till Smålands historia och karaktär.

Skissprocessen

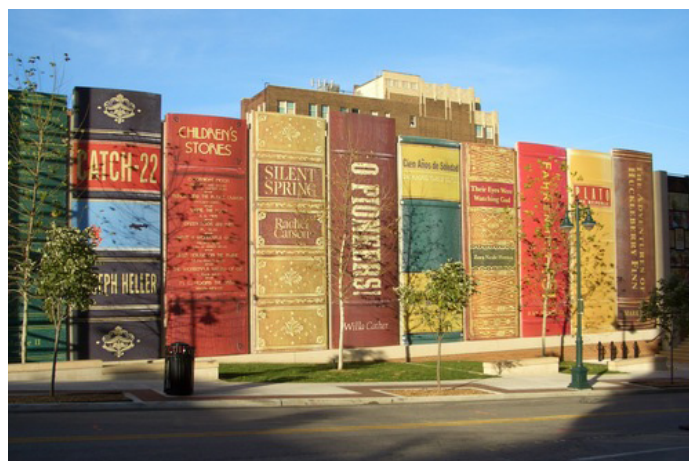
En av förutsättningarna för den andra trädgården var som sagt att den skulle ha samma grundkoncept, det vill säga att trädgården skall ha en utsida och en insida med flera olika upplevelsnivåer vad det gäller skala och materialinnehåll. Detta säger dock inget om konceptet för själva formen.

Det som gjorde att buketten fungerade så bra som installation var dess olika upplevelsenivåer. Med dess tydliga form och överdrivna storlek upplevde man den redan på långt håll. När man kom närmre upplevdes utsidans innehåll i den mindre skalan, med snittblommornas olika sorter. Den tredje dimensionen upplevdes på insidan med dess innehåll och kontrast mot utsidan. Det som tas med från installationen på Sofiero till Drömmarnas trädgård i Småland är just detta; två kontrasterande sidor, insida och utsida. En tydlig form som upplevs i olika skalor, på långt håll och på nära håll. Vilken form och vilket fysiskt uttryck som installationen sedan kommer att få beror på platsen och den förfining av konceptet som arbetas fram utifrån detta.

Överst: Lampan Fatboy Edison the Grand placerad i skogen, främmande för platsen men ändå så trovärdigt förankrad. ►

Mitten: Installationen 'House Attack' får betraktaren att sätta igång fantasin och lämnar utrymme för fri tolkning, Konstnär Erwin Wurm, Museum Moderner Kunst (MUMOK), Wien, Österrike
Nederst: Konceptuellt fasaduttryck på Kansas city public library, USA

Trädgården tar sin grund på marken som den står på. Trädgården berättar om Småland ur olika perspektiv där yttre och inre uttryck kommenteras. Temat för den här idéträdgården är alltså Småland, eftersom den skall vara en fast installation skall den berätta om Småland ur olika perspektiv, berätta om något som har varit och som det är och kanske även kommer bli. Trädgården speglar Småland ur ett kultur- och landskapsperspektiv; Småland ut & in.

Under skissprocessen blev namnet på idéträdgården något bärande för min gestaltning, Småland skulle genomsyra allt. Eftersom att jag själv inte är smålänning kan man tycka att jag inte är den rätta personen att avgöra vad som är typiskt för detta landskap, men beroende av dess stora avtryck på hela Sverige genom kultur- och näringsliv förlitar jag mig på den bild som jag fått genom åren. Jag försökte identifiera ett antal olika typiska karaktärer för småland. Efter att jag gjort detta märkte jag att många karaktärer kunde paras ihop och tillsammans bilda ett 'rum' i trädgården. Genom detta föddes idén om att skapa flera rum inuti trädgården. Jag började söka efter en form som representerade mitt koncept samtidigt som den kunde dela in insidan i flera rum på ett naturligt sätt. Tankarna om hantverk och berättelser från Småland var något jag fann typiskt. Idén om att forma trädgården som en bokhylla kom där rummen egentligen består av dess hyllor.

Koncept

Denna trädgård går under beteckningen Småland ut & in. Namnet syftar på den analys som jag gjort över Småland och dess karaktärsbärande innehåll, vilket kommer presenteras längre fram i förslaget. Det syftar också till de olika dimensioner som installationen i Sofiero hade med sin ut- och insida.

Mitt i skogen ligger en stor bokhylla. Vart kommer den ifrån? Har den ramlat ner från ett godsplan på väg från Ikea eller är det Källemo möbelfabrik som har dumpat den i skogen?

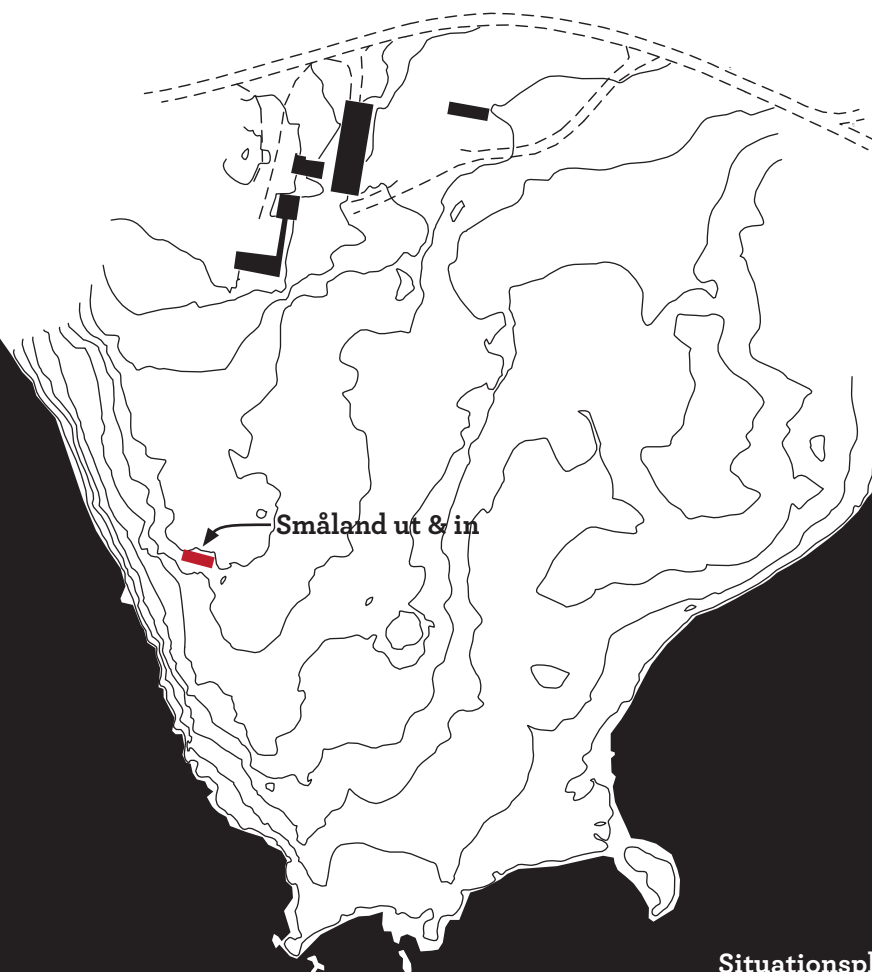
Det kulturella arvet i Småland handlar mycket om hantverk där en stor del utgörs av dess rika möbelarv. Bokhyllan är en möbel där berättelser lagras och där kära minnen sparas och visas upp. I hyllans böcker ryms berättelser, sägner, myter och sanningar. Bokhyllan som objekt representerar en del av Småland och dess innehåll rymmer allt från Smålands historia och innehåll till dess karaktär. Därför får även denna idéträdgård formen av en bokhylla. På bokhyllans olika plan, som blir rum när man går in i dem, iscensätts ett typiskt tema för Småland. Bokhyllan blir en berättelse om Smålands landskaps- och kulturarv. Som installation berättar den något om platsen den befinner sig på, förankrad till platsen permanent.

Förslaget

Bokhyllan placeras i en sluttning med ryggen mot en slänt för att få stöd och sammanhang till platsen. Bokhyllans framsida täcks av en sedummatta där olika arter av sedum får representera böckerna i bokhyllan. Redan på långt håll ser man bokhyllan med dess tydliga form och innehåll av böcker och på nära håll inspirerar den färgrika sedumväxtväggen. I detta finns också många uppenbara

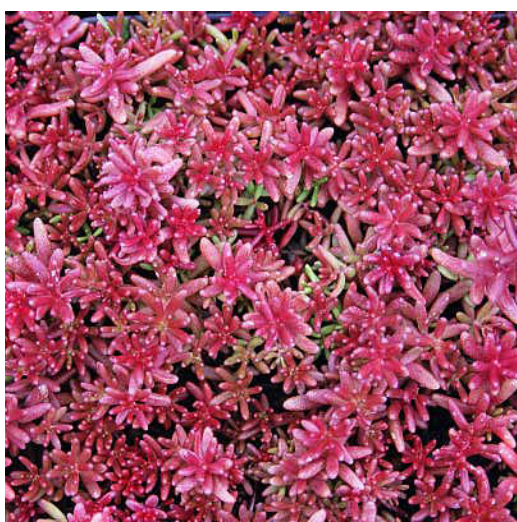
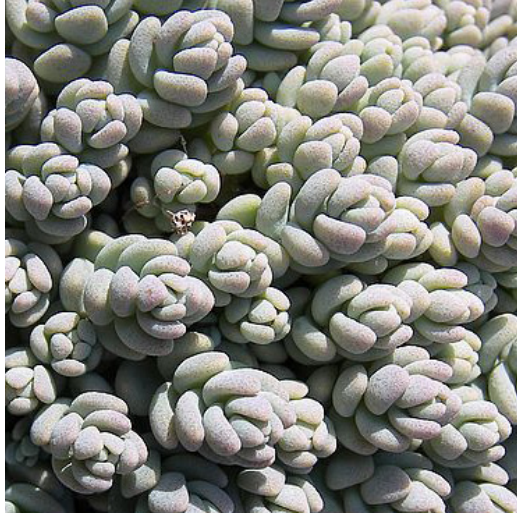
likheter med den grundidé som också tillämpades för installationen på Sofiero. Sedum väljs på grund av dess variation över året och dess tålighet som växtmaterial. På det sättet blir trädgården inresant om man besöker den under olika tider på året. För att få effekten av en möbel med släta bokryggar var det också lämpligt att välja en växt som garanterat skulle kunna fungera täckande med bibehållet lågt växtsätt.

Utsidan

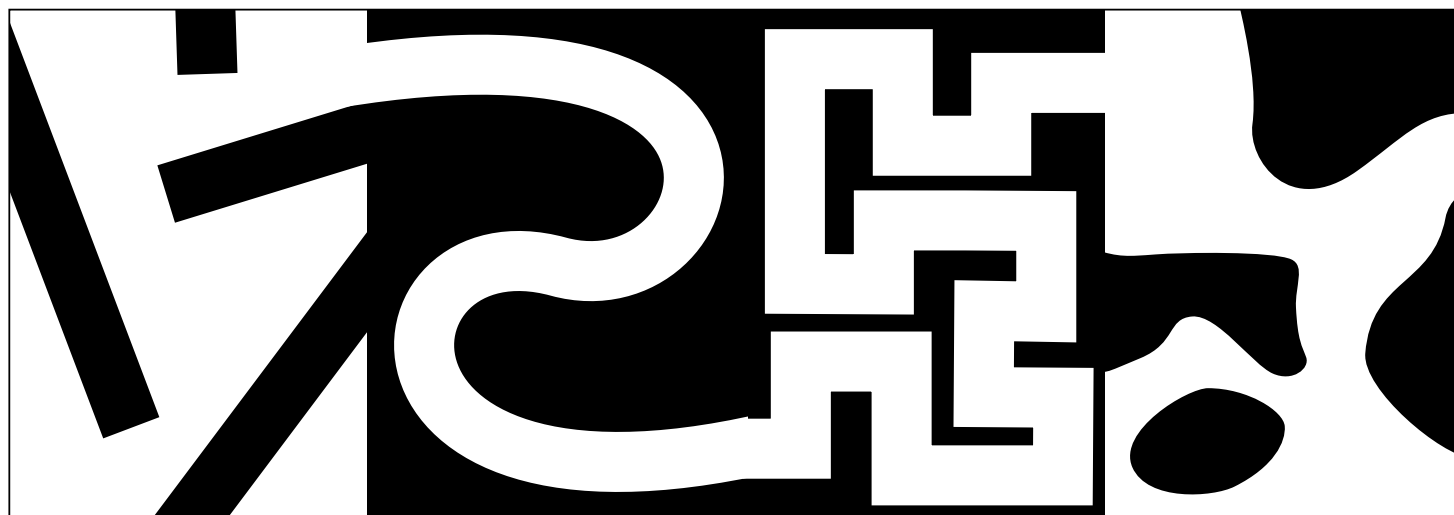
Bokhyllans framsida blir en färgstark matta av olika arter av sedum.

Insidan

Insidan är uppdelad i fyra olika rum med olika iscensättningar och berättelser om Småland. De in-
nefattar kopplingar till allt från litteratur, landskap,
kultur, företag eller till enskilda personer om man
så vill. Här finns utrymme för fri tolkning av de
olika rummen.

Principplan

Stenen

Skogen

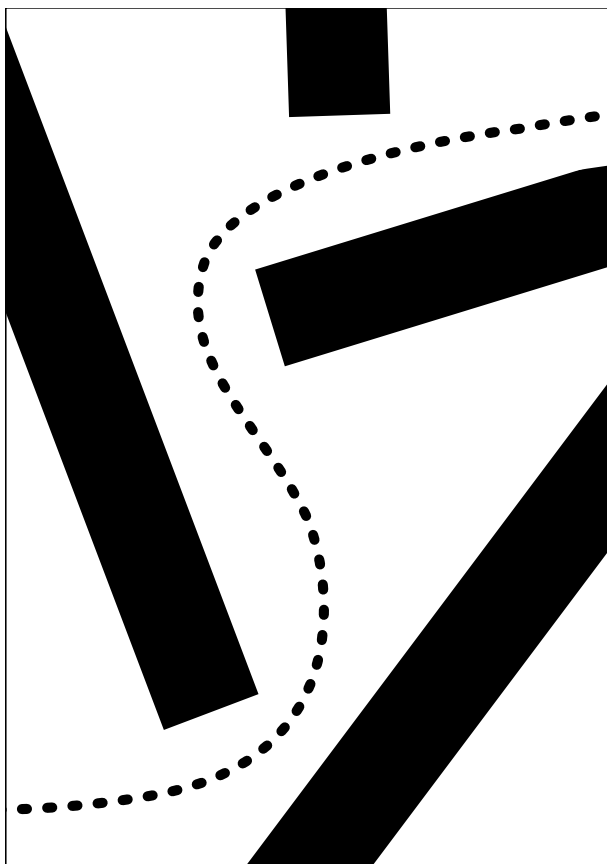
Virket

Sjöarna

Hyllplan 1 - stenen

Smålands landskap vittnar om slit, uthållighet och envishet hos människorna som har bott eller bor där. De många stengårdsgårdarna är inte bara ett typiskt och vackert inslag i smålands landskap utan också en kulturhistorisk rest som berättar om dess invånares mentalitet.

sektion skala 1:25

Stenens innehåll

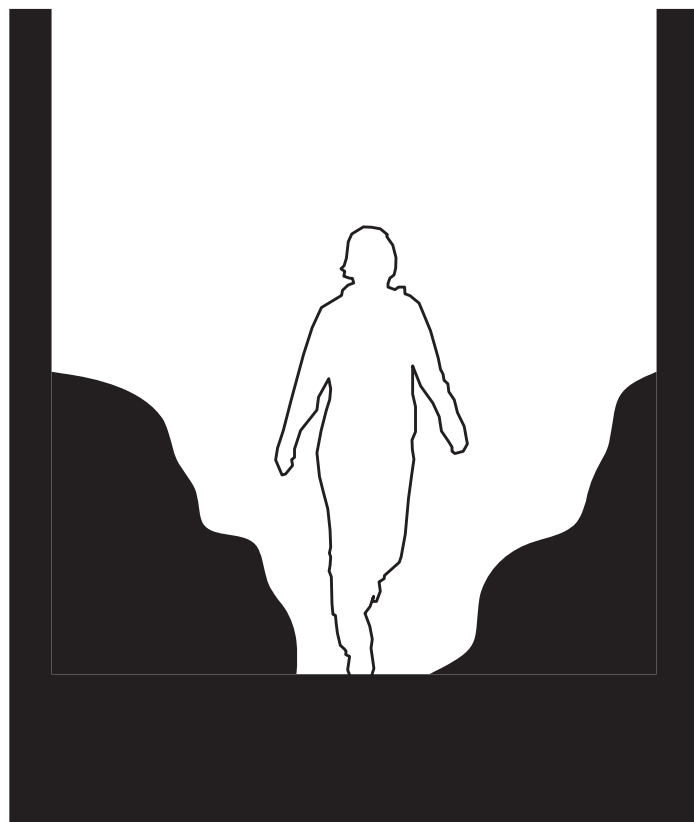
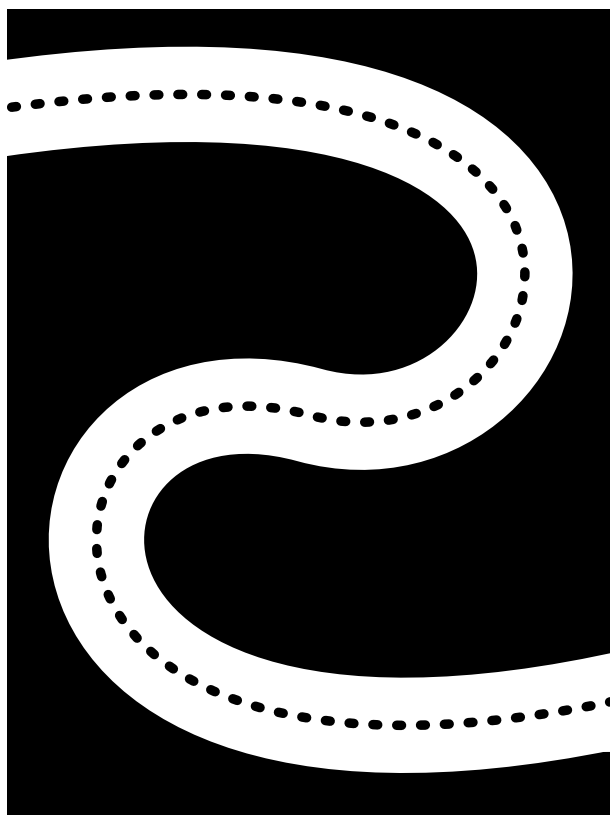
Stenrummet byggs upp utav stenblock som skjuter ur från rummets vägar, kors och tvärs går gårdsgårdarna genom rummet. Väggarna målas grå och singel används som markmaterial, allt för att få känslan av sten så påtaglig som möjligt. De växter och mossor som sedan utvecklas här behålls för att med tiden bli så lika de riktiga gårdsgårdarna ute i landskapet.

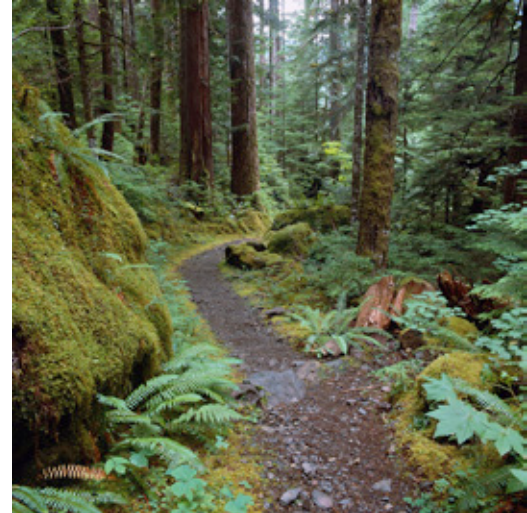
Hyllplan 2 - skogen

Skogen är som en allsmäktig symbol för hela Småland. Den sträcker sig över hela landskapet med en historia som är trolsk och mytomspunnen och som lätt kan föra tankarna till John Bauers värld. På detta hyllplan kommer man direkt in i den typiska men också mystiska skogen med det finaste och mest typiska som du kan hitta där. På var sida om den barktäckta gången byggs skogen upp av torvblock som vitmossa får växa på. I det böljande vitmossetäcket planteras för dessa skogsmiljöer karaktäristiska skogsblommor och ris.

sektion skala 1:25

Skogens innehåll

I skogsrummet planteras vitmossa, Linnéa, Skogsstjärna, Blåbärs- och lingonris. Här inne är det svalt och fuktigt. Här har bokhyllan inget tak för att låta ljus nå ner till plantorna. Rummet kommer kräva mycket vatten för att etablering av skogsväxterna skall vara möjlig.

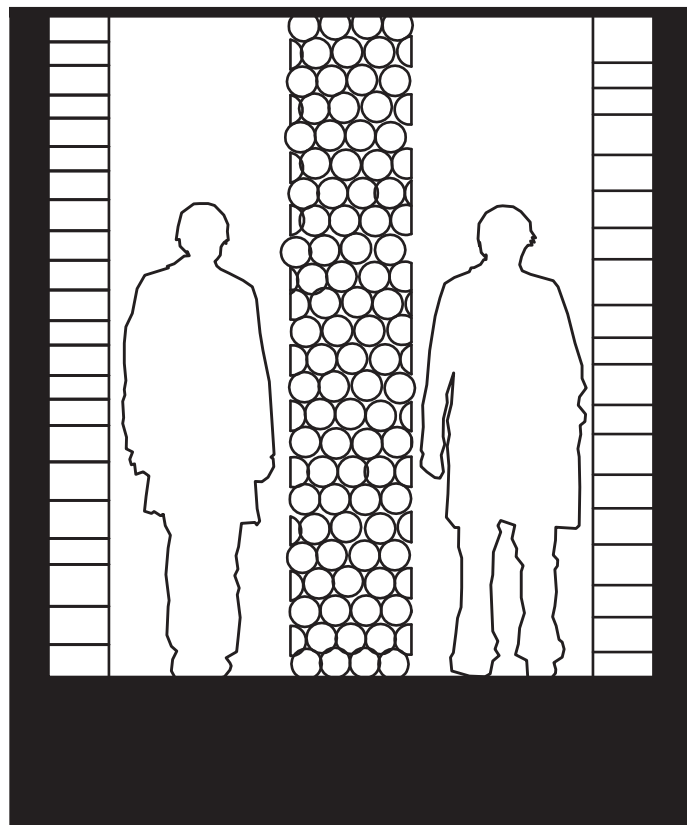
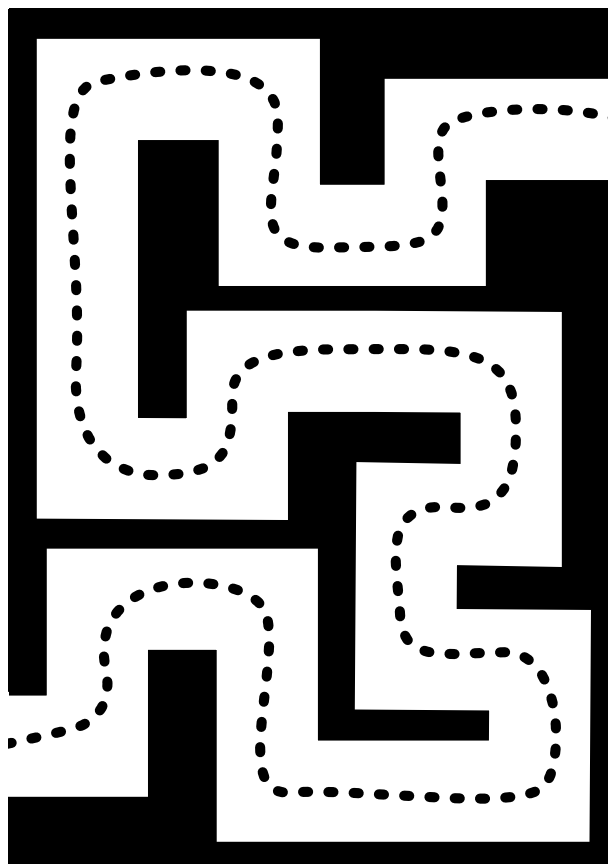

Hyllplan 3 - virket

Smålands skogar är höga, täta, oändliga och ogenomträngliga, som en tät labyrint. En resa genom småland med många träupplag vittnar om träets näring; det småländska guldet.

Rummet består av hugget virke, staplat på varandra som tillsammans bildar en spännande labyrint.

sektion skala 1:25

Virkets innehåll

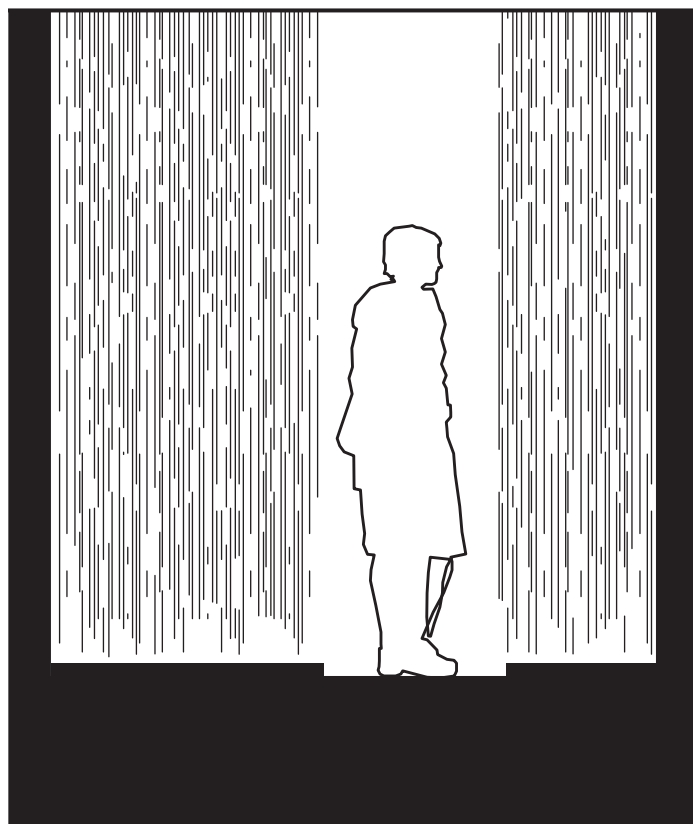
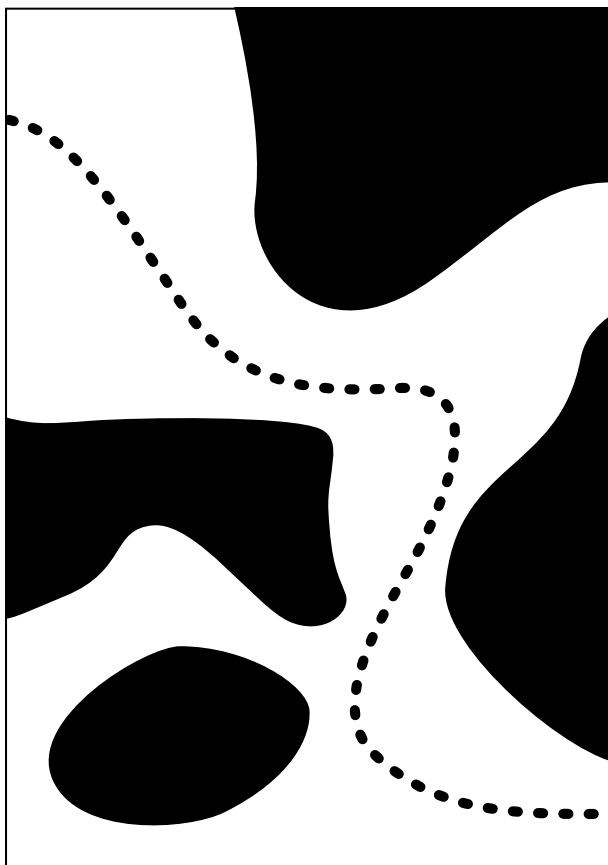
Virket byggs upp till en labyrint som är tät och oändlig likt småländs bruksskogar. Här inne är det varmt och träflisen knastrar under fötterna.

Hyllplan 4 - sjöarna

Svarta tjärnar och vackra sjöar är något som det finns gott om i Småland. Tillsammans med droppar av glas som också är ett kännemärke för landskapet, bildar de ett skyfall över sjöarna, ett magiskt rum med bottenlösa vatten.

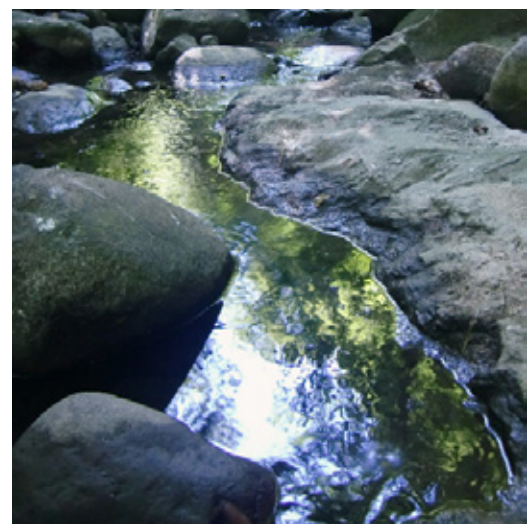
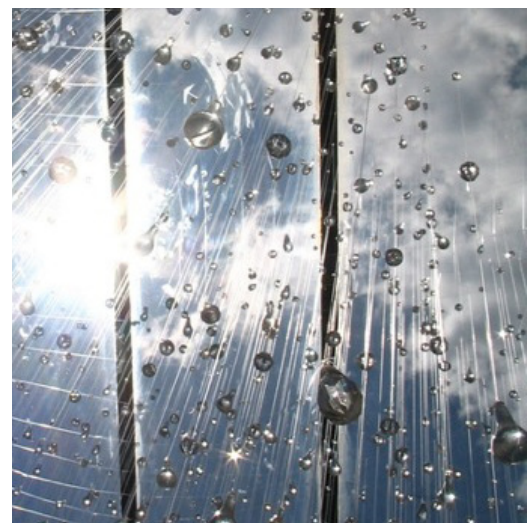
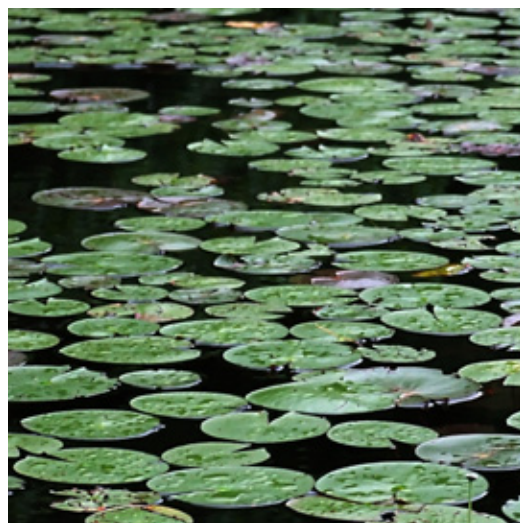
sektion skala 1:25

Sjöarnas innehåll

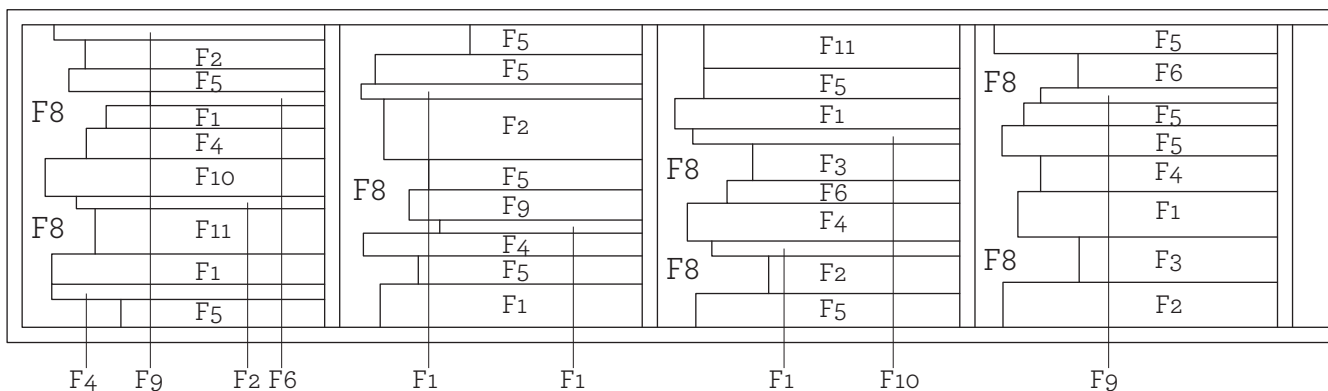
Några sjöar består av speglar som reflekterar ljuset, andra är nedsänkta små dammar där näckrosor planteras. Skyfallet över sjöarna består av hundratals glasdroppar som fästs med fiskelina i ett nät ovanför rummet. Golvet och väggarna målas svarta för att likna tjärnens bottenlösa spegel.

Planteringsplaner och växtlistor

Utsida - Växt- och materiallista

Bet.	Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kvalitet	c/c (cm)	Antal
F1	Sedum acre	gul fetknopp	p9	20	62
F2	Sedum album	vit fetknopp	p9	20	50
F3	Sedum album 'Coral carpet'	vit fetknopp	p9	20	18
F4	Sedum ewersii	mongoliskt fetblad	p9	20	40
F5	Sedum hispanicum	blek fetknopp	p9	20	34
F6	Sedum hispanicum 'Blue Carpet'	blek fetknopp	p9	20	16
F7	Sedum lydium	lydisk fetknopp	p9	20	50
F8	Sedum sexangulare	kantig fetknopp	p9	20	78
F9	Sedum spathulifolium	kalifornisk fetknopp	p9	20	18
F10	Sedum spurium	kaukasiskt fetblad	p9	20	18
F11	Sedum spurium 'Dragon Blood'	kaukasiskt fetblad	p9	20	25

vertikal plan skala 1:50

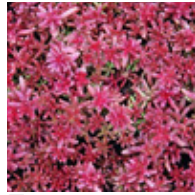
Växter och färgskala

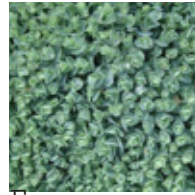
F1

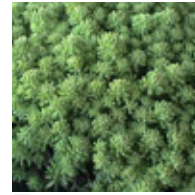
F2

F3

F4

F5

F6

F7

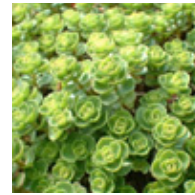
F8

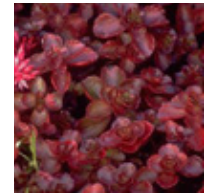
F8 (vinter)

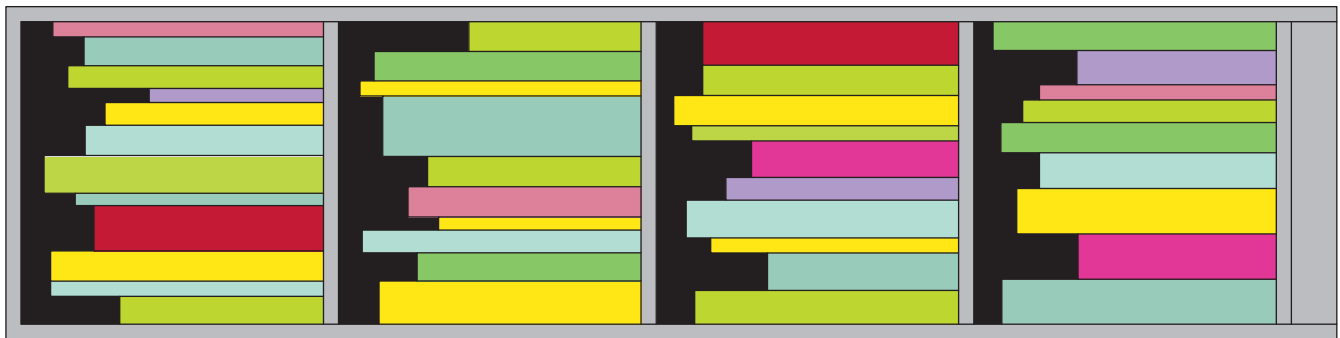
F9

F10

F11

Stenen - Materiallista

Stenblock 2m³

Singel till 4m²

Skogen - Växtlista

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kvalitet	c/c (cm)	Antal
Linnaea borealis	linnéa	p9	20	70
Vaccinium myrtillus	blåbär	Co 1,0l	30	50
Vaccinium vitis-idaea	lingon	Co 1,0l	30	50
Sphagnum cymbifolium	vitmossa			10m ²

Materiallista

Torvblock

Täckbark 2,5m²

Träet - Materiallista

Virke 3200st vedklampar

Träflis till 3,5m²

Ljusspottar

Sjöarna - Växtlista

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kvalitet	c/c (cm)	Antal
Nymphaea Virginalis	näckros	Co 1,0l	40	8
Nymphaea odorata 'Alba'	näckros	Co, 1,0l	40	4

Materiallista

Glasdroppar

Speglar

Svart matt färg

Fiskelina

Runda dammkar

Vatten

Konstruktion

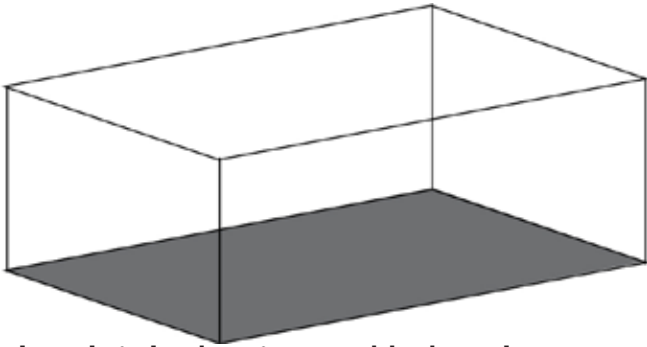
Trädgården byggs på en stålram utförd av smed och hela ställningen varmgalvaniseras för att vara motståndig mot fukt och luft. Den delas in i fyra olika rum. Stålramen kläs sedan in i galvad plåt på de fyra sidorna. Växtväggarna byggs sedan upp utav en konstruktion från växtteknikföretaget Gro-Wall som utvecklat ett system för växtväggar för både inne- och utomhusbruk. Systemet kan enkelt fästas på en vägg av plåt och kräver inget ramverk vid uppbyggnad. Väggen består av kassetter, man planterar sedan växten i en speciell påse som hjälper till att dränera och lufta rötterna. Gro-Wall har förtillverkade kanaler för installation av droppbevattningssystem. Man för in droppbevattningsslangen genom kassetterna vidare ner till nästa rad. Viktigt är att sätta en fuktspärr mellan Gro-wall och plåtväggen.⁹

I Alnarp har en grupp studenter gjort en växtvägg utomhus. Växtematerialet som de använde sig utav hade en stor variation med inslag av sedum. Sedum visade sig vara en av de arterna som klarade sig bäst vid etablering vilket tyder på att det skulle fungera som växt på vertikal yta.¹⁰

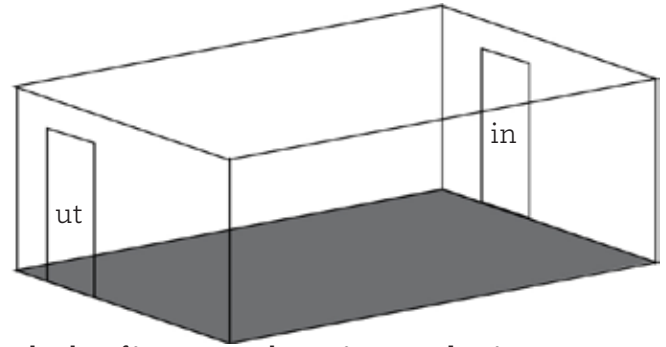
Eftersom trädgården representerar småland är det både passande och nödvändigt att hela tiden uppdatera innehållet i idéträdgården. Glas, trä, växtmaterial och annat typiskt småländskt kan användas för att variera trädgården och ge olika inspirationer över säsonger och tid.

9. <http://www.mardamagentur.se/gro-wall>, 2011-08-16

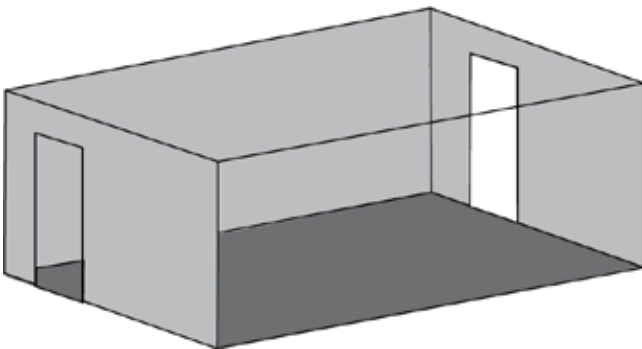
10. <http://www.slu.se/sv/fakulteter/ltj/resurser/tradgardslaboratoriet/utbildningsverksamhet/ovriga-anlaggningar/vaxthusvagg-inomhus/>, 2011-07-22

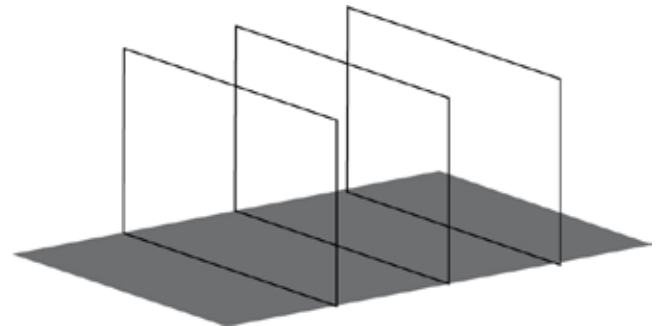
Idéträdgården består av ett block med måtten 8 x 3 x 2,2 m

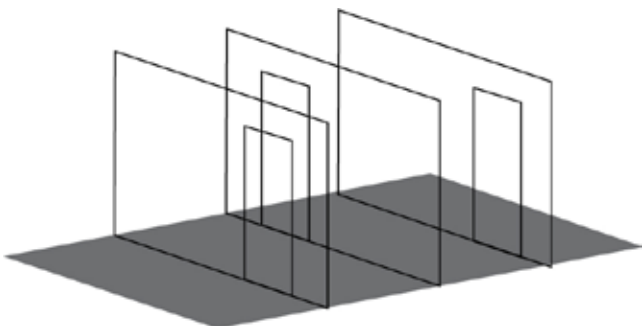
Blocket får en in och utgång med måtten 2 x 0,7m

Blocket får väggar av galvad plåt

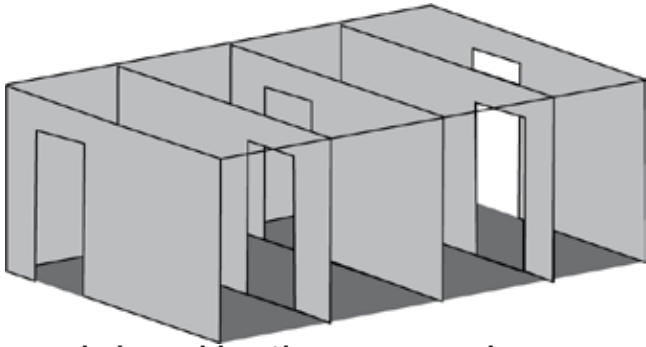
Inne i blocket sätts tre skiljeväggar upp för att skapa fyra rum

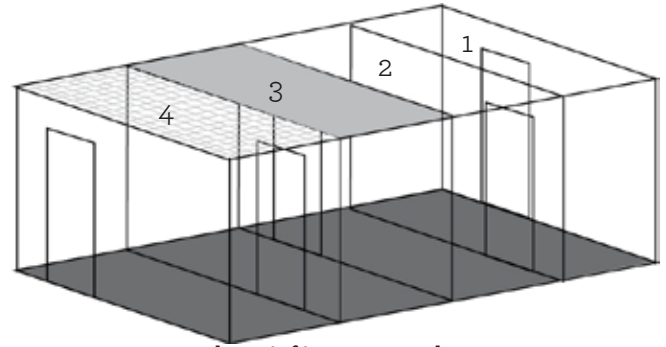
Varje skiljevägg får en dörr med samma mått som in- och utgången

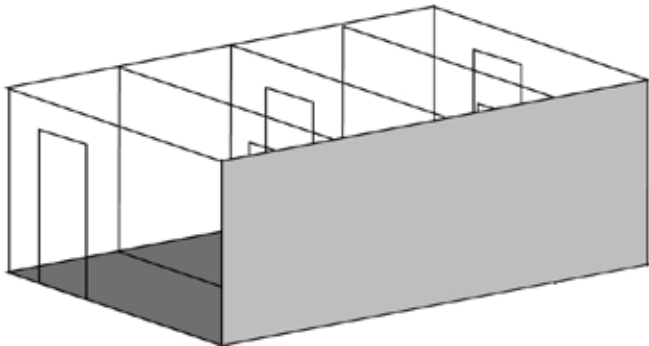
Även dessa väggar galvas

Rumsligheten blir såhär. Dörrarna placeras diagonalt mot varandra så man går tvärs genom rummen

Rummen ett och två får inget tak, nummer tre får ett tak av galvad plåt och nummer fyra får ett nät av tjock ståltråd

På blockets framsida monteras växtväggen av sedum

Diskussion

Konceptualism som arbetsmetod

Att jag valde att jobba rent konceptuellt i installationsform var ett medvetet val hos mig, jag valde att prioritera konceptet och inte innehållet i idéträdgården. Efter att ha läst Kina Bergdahls examensarbete som också behandlar idéträdgårdar tyckte jag att hon hade beskrivit ett förhållningssätt till arbetet med sin utställningsträdgård "Lucus", som även stämde in på mitt angreppssätt. Hennes idéträdgård ställdes ut under Göteborgs lustgårdar 2008 på Göteborgs trädgårdsförening och är ett typiskt konceptualistiskt projekt då den är gjord med utgångspunkt i ett starkt koncept, där formen och materialen har valts för att framhäva idén snarare än att skapa någonting som i traditionell mening är vackert.¹¹ Meningen med båda våra idéträdgårdar har alltså inte varit att förmedla något som enbart skall upplevas som vacker inspiration utan att förmedla en berättelse och en upplevelse som helt och hållet har ursprung i ett koncept.

När jag började arbeta med idéträdgården med konceptualism som verktyg såg jag det enbart som ett passande sätt att arbeta för att skapa så starka och tydliga upplevelser som möjligt hos betraktaren.

Att konceptualismen var en genre inom trädgårds- och landskapsdesign var något jag inte hade vetenskap om. Så här i efterhand när jag börjat läsa om fenomenet idéträdgårdar har jag insett att mitt sätt att arbeta har en tydlig anknytning till den grupp

landskapsarkitekter, vars projekt Tim Richardsson beskriver i sin bok 'Avant Gardeners' vilken just handlar om konceptuell landskapsdesign.

Konceptuell landskapsarkitektur är att låta konceptet styra all gestaltning av projektet. Konceptet styr över innehåll, material och färg oavsett om resultatet blir att det enligt vissa eller till och med enligt designern själv skulle uppfattas som fullt eller mindre vackert. Allt i gestaltningen blir helt enkelt konceptbaserat. Enligt Richardson kan fyra olika kategorier skönjas av vad denna grupp av landskapsarkitekter grundar sina koncept på; platsbaserade, historiska, visuella eller självbiografiska koncept.

Det platsbaserade konceptet handlar om att utgå från platsen för projektet och att använda sig utav dess stämning, innehåll och karaktär i sin design. Helt enkelt att lyssna till 'genius loci' som Alexander Pope kallade det. Vissa konceptualister som exempelvis Martha Schwarz förkastar detta angreppssätt, hon menar att det sättet att grunda sin design på är ett sätt att underskatta sin egen förmåga att bestämma över platsens nya design.¹² De Solá-Morales uttrycker "architecture cannot be reduced to a confirmation of what already exists – it must continue its search for new and better paradigms"¹³ Vilket pekar på den framåtanda som utmärker många konceptualister. Andra menar att det är en självklarhet och/eller omöjlighet att inte låta sig påverkas eller inspireras av vad som finns på platsen för projektet.

11. Bergdahl, s. 178

12. Richardson, s. 35

13. de Solá-Morales, s. 104

Platsens ande är ett begrepp som dock inte var något nytt för konceptualismen. Begreppet hade även starka modernistiska företrädare men i och med postmodernismens intåg blev detta inom landskapsarkitekturen så oreflekterat använda begrepp ifrågasatt av vissa konceptualistiska anhängare.¹⁴

Det andra och kanske det mest vanliga är att designern använder sig av platsens karaktär på olika sätt och i den hitta aspekter som kan vara värda att utveckla eller undersöka på olika sätt genom gestaltungsprocessen. Dessa blir sedan karaktärsbärande och får en tydligt framträdande roll i designen.

Konceptuella idéer som tar sin utgångspunkt i historien liknar de platsbaserade koncepten på det sättet att man använder sig av platsens befintliga kvaliteter. Det historiska närmandet handlar om att försöka förstå i vilken kontext platsen finns och i själva gestaltningen inkluderas såväl sociala och ekologiska som industriella aspekter. Detta görs för att låta gestaltningen tala till de människor som kommer använda platsen och ofta använder man sig av metaforer, som har förmåga att väcka känslor och minnen hos besökaren.

På samma sätt som minnen av en plats historia kan väckas till liv kan dess nutida identitet också skapas genom konceptuella utformningar.

De rent visuella koncepten handlar om att använda sig av motiv, färg eller objekt för att skapa starka och talande former och effekter i designen. Här finns stora likheter med de modernistiska idéerna om komposition, balans, kontrast etcetera. Den stora skillnaden var att det konceptuella tänkandet var en brytning mot modernismens funktionella skönhetsideal; man fann formen hos något oavsett dess utseende som var värt att på något vis förädla eller behandla i gestaltningen.¹⁵

Den självbiografiska inriktningen är helt personlig. Här grundar designern sin gestaltning på sina egna fantasier och föreställningar. Det handlar lika mycket om vad som händer i designers huvud som hur platsen för projektet påverkar honom/henne. En landskapsarkitekt vid namn Cao Perrot uttrycker 'Our work has always been about total environments' .... ' a blending of landscape and art to create a place for dreaming...'¹⁶

Det konceptuella angreppssättet har många likheter med föregående tidsmönster, den stora skillnaden är dock dess avsknad av stilföreträdande ideal något som fortsätter att fascinera och häpnadagens publik. Vissa menar dock att detta avantgardistiska synsätt är något som kan få negativa konsekvenser i gestaltningen. Ett dilemma hos konceptuella designers är att deras stora vilja att uppfinna något nytt inom området istället leder till dess motsats, att designern emotsätter sig det mest fundamentala och det som de många gånger tycker är det banala, nämligen naturen själv. Abstraktionen av naturen blir därigenom en

14. Gustavsson

15. Gustavsson

16. Richardson s. 39

kris i uttrycket genom att man "lånat" strategier från andra områden som är svåra att applicera till det material och förutsättningar som landskapet ger.¹⁷

Som motsats till detta skriver Torsten Ekbohm att "den som dödförklarar avantgardet förklarar samtidigt att det inte längre finns några tabugränser att överskrida, att 'tryggheten' är vårt eviga predikament. Att nyfikenheten har slocknat. Förtruppen befinner sig fortfarande i no man's land. Evolutions hinderlopp kan vi undvara, men inte sökan-det".¹⁸

Meningarna är alltså delade om konceptualism som arbetssätt är nyckeln till lyckad landskapsarkitektur. I Eva Gustavssons artikel "Trädgårdskonst eller trädgård som konst" skriver hon som slutsats mycket passande att. "Utifrån ett handlingsteoretisk synsätt är trädgårdskonst en skapande aktivitet, vars intentioner i bästa fall kan förmedlas för att förstås av andra människor. Ett lyckat resultat visar sig därmed genom den meningsfullhet som kan förknippas med den upplevelse som vistelse i denna miljö kan erbjuda."¹⁹ Vilken arbetsmetod som använts tordes då vara mindre betydelsefull, det är upplevelsen av verket som är det väsentliga.

Metaforer som koncept

När jag försöker kategorisera vilka av de ovanstående konceptuella metoder som beskrivits som jag främst har använt mig utav i mina idéträdgårdar, kan jag konstatera att ett flertal av dem finns inom de båda trädgårdarna. För Duett i bukett kan jag se den historiska och den visuella approachen. För Småland ut & in kan jag dessutom skönja drag från det platsbaserade tillvägagångssättet.

Det tydligaste draget för de båda trädgårdarna är att jag genomgående och konsekvent har använt mig av metaforer i min gestaltning. Ylva Dahlman skriver i sin avhandling att "metaforernas roll är att skapa associationer till eller artikulationer av andra erfarenheter än de bokstavliga".²⁰ Metaforer blev automatiskt ett bra verktyg för mig att överföra känslor genom iscensättandet av en trädgård med en tydlig form. Det vi gör när vi förstår något indirekt är att använda resurser från direkt förståelse. Att förstå något genom något annat är att använda sig av metaforer.²¹

Vår begreppsapparat skapar genom olika erfarenheter motstridiga metaforer för samma idé. Den främsta anledningen till det är att det inte finns några heltäckande metaforer. Varje metafor ger en speciell förståelse av ett fenomen och att använda många olika metaforer tycks vara nödvändigt för att vi ska kunna förstå detaljerna i vår dagliga existens. Metaforer är passande eftersom det finns utrymme för fri tolkning hos betraktaren. Av alla de metaforer som jag kan se i mina idéträdgårdar kan jag bara hoppas att de översätts till betrak-

17. Olin, s. 151

18. Ekbohm s. 18

19. Gustavsson s. 55

20. Dahlman, s. 174

21. Davidson, s. 189

taren, om inte alla så åtminstone några. Vissa metaforiska associationer kanske är väldigt individuella, medan andra kan omfattas av majoriteten besökare.

Konceptualism i den egna trädgården?

Så varför är den konceptuella designen så tilltalande för mig? Varför tror jag på starka koncept? Räcker det inte att bara göra något fint? Jag tror att vi är avtrubbade, även om vi bara gör något fint så räcker inte det för att göra bestående intryck. Vi har sett och hört för mycket och för att verkligen nå fram till betraktaren är ett starkt koncept nyckeln. Jag tror på ett starkt koncept där det byggda tredimensionella rummet är en del av det, ett sätt att skapa nya världar för upplevelser utöver det vanliga, något som är svårt att åstadkomma i den sedvanliga trädgården.

När jag har gestaltat mina idéträdgårdar har jag ofta haft de människor som kan tänkas uppleva trädgårdarna i åtanke och jag har snarare försökt utgå från dem än från mig själv. Att utgå från dem som ska uppleva trädgården och gestalta den från en objektiv synvinkel, tillsammans med ett konceptualistiskt angreppssätt tror jag är nödvändigt för att skapa trädgårdar som talar till mängden och som ger bestående intryck hos dem.

Till skillnad från konceptuell konst som enbart når en intresserad krets av människor som går på konsgallerier når konceptuella trädgårdar en betydligt bredare krets av människor. Detta skall naturligtvis ses som något positivt eftersom att konstarna då låter sig spridas. Samtidigt blir konsekvenserna

av detta att många av dem som besöker trädgårdsfestivaler inte har något som helst intresse av konceptuell design, oavsett om det gäller konst, arkitektur eller trädgårdsdesign.²² Detta får negativa följder då konstformen inte får ta plats och spridas till en mer konstintresserad publik utan tenderar att stanna innanför trädgårdsfestivalernas ramar. Samtidigt är konceptualism inom trädgårdskonsten ett relativt nytt fenomen och jag tror inte att det ena motsätter det andra. Jag är övertygad om att man kan arbeta och gestalta på ett sätt som både tilltalar den konceptuellt intresserade publiken samtidigt som man kan göra något som talar till festival- och/eller det traditionella trädgårdsfolket. Det kan till och med få kraftfulla synergieffekter i designen, framförallt mer lekfullt och mindre pretentiöst. Med tiden så hoppas jag och tror att den konceptuella trädgårdskonsten också skall få lov att ta betydligt större plats i våra offentliga rum.

När jag blev intervjuad av Maria Arborgh och Susanna Hultin under den stora trädgårdsfesten frågade de mig om jag hade tänkt att min idéträdgård skulle vara något som besökarna kunde inspireras av för att ta med idéer som de kunde använda i sin egen trädgård. Eftersom att buketten enbart innehöll snittblommor, krukväxter och mossor kunde jag inte säga att jag tänkt att växtmaterialet skulle kunna ge så stor inspiration för hemmabruk, men däremot att jag ville att själva upplevelsen av trädgården skulle kunna vara något att utgå ifrån i sin egen trädgård; att inspireras till möjlighet att bygga fysiska rum med hjälp av växtmaterial. Det

22. Richardson, 2. 266

skulle till exempel kunna vara att plantera en berså fast gå steget längre med tak och in- och utsida. Byggda vegetationsrum tillsammans med konceptuell gestaltning är något som skulle vara spännande och inspirerande att se i större utsträckning i trädgårdar.

Vi borde också se vår trädgård som lika individuell som vår inredning i våra hem. Trots alla nya influenser så ser våra trädgård generellt sett väldigt lika ut. Idag när det finns ett sådant stort behov av att uttrycka sig själv i den fysiska miljön tror jag att det bara är en tidsfråga innan detta tar form i gemene mans trädgård. Vårt boende har blivit något som uttrycker vår personlighet i lika stor grad som vår klädsel, att detta uttryck skulle ta sig utomhus utanför husets gränser är bara en fråga om tid. Om man skulle se sin trädgård från en konceptuell synvinkel skulle man kunna utgå från de fyra angreppspunkterna som Richardson beskriver i sin bok. Resultatet skulle säkerligen bli betydligt mer nyskapande än den traditionella trädgården.

Reflektion

Gestaltningen av de båda idéträdgårdarna som presenterats i detta examensarbete resulterade i två tillsynes mycket olika förslag, trots att de utarbetats från några gemensamma parametrar. Den stora skillnaden mellan dem är att den andra trädgården skulle vara permanent, vilket i sig inte innebar en så stor utmaning som jag tidigare trott. Så här i efterhand kan jag tro att det hade blivit betydligt svårare att omvandla Duett i Bukett till en permanent installation än att göra ett helt nytt gestaltungsförslag som i detta fall.

Bara det färgsprakande uttrycket som buketten hade på utsidan hade varit svårt att skapa i en permanent trädgård, automatiskt och omedvetet anpassar man sina gestaltungsförslag till dessa förutsättningar och till den kontext som trädgården skall leva i. I den andra gestaltningen har det handlat mycket om att förenkla och renodla förslag och innehåll för att hitta beständiga lösningar samtidigt som detta bottenar i att man kommer närmre kärnan, som i detta fall råkar vara Småland. Kanske är det inte ett rent konceptualistiskt resultat att konceptet för den andra idéträdgården blev just genomsyrat av Småland som fenomen. Rent praktiskt skapar detta goda förutsättningar för en permanent trädgård...

Arbetet för att få det hela att fungera i praktiken visade sig vara lika avancerat i de båda fallen, oavsett om trädgården skall hålla i tre dagar eller stå permanent. Jag tror också att den tredimensionella trädgården har goda förutsättningar för att kunna lyckas idag till skillnad från för bara några år sedan. Eftersom man idag kan utnyttja de nya

tekniker som har arbetats fram av olika växtteknikföretag för exempelvis vertikala växtväggar, något som skall bli spännande att se utvecklingen och resultatet av i framtiden.

En aspekt som inte har behandlats inom ramen för detta examensarbete är hur den permanenta trädgården skall skötas för att upprätthålla kvalitet, vilket också är en stor skillnad från den temporära trädgården som endast stod i tre dagar. Detta är naturligtvis något som är helt avgörande för att Småland ut & in skulle kunna fungera överhuvudtaget.

Att berätta en historia om Småland via metaforer blev mer brett och innefattar fler metaforer än att visa bröllopets olika sidor. Därför passade det bra med en bokhylla där man kunde dela in upplevelsen i olika sekvenser. Jag tror dock att upplevelsen av de båda installationerna kommer att bli väldigt olika. För Småland ut & in tror jag essensen av hela upplevelsen kommer bli mer odefinierad, eftersom upplevelsen där blir mer i "upptäcktsform". Upplevelsen av buketten var mer direkt och här hade upplevelsen två tydliga sidor, medan Småland ut & in fått ännu fler.

Oavsett hur människor upplever trädgårdarna så har jag ämnat lämna mycket öppet för tolkning hos betraktaren. Det viktiga tycker jag är den totala upplevelsen, och att den är bestående, något som jag tror att jag lyckades skapa för Duett i Bukett och som jag tror det finns förutsättningar för Småland ut & in om den någon gång kommer bli uppförd i framtiden.

Källförteckning

Tryckta källor

- Bergdahl, Kina, 2009, Idéträdgården Lucus som koncept, arbetsprocess och fenomen, Examensarbete i Landskapsarkitektur, SLU Alnarp
- Dahlman, Ylva, 2004, Kunskap genom bilder, Institutionen för landskapsplanering Ultuna, Uppsala, Swedish University of Agricultural Sciences
- Davidson, Donald, 1979, What Metaphors Mean, University of Chicago Press
- Ekblom, Torsten, 1995, Bildstorm, Bonnierförlagen
- Gabrielsson, Catharina, Making space, interpreting places: The terms of creation in Architectural theory
- Gustavsson, Eva, 1999, Trädgårdskonst eller trädgård som konst -om trädgårdskonst som skapande handling, Nordisk Arkitekturforskning, No. 4
- Holst, Kajsa, 2010, Projektbeskrivning Drömmarnas Trädgård
- Olin, Laurie, 1988, Form, Meaning, and Expression in Landscape Architecture, Landscape Journal Vol. 7 No. 2
- Richardson, Tim, 2008, Avant Gardeners, Thames & Hudson
- de Solá-Morales, Ignasi, 1997, Place: Permanence or production, Differences: Topographies of Contemporary Architecture, MIT Press
- Sporrong, Ulf m.fl., 1995, Svenska Landskap, Naturvårdsverket
- Wingren, Carola, 2009, En landskapsarkitekts konstnärliga praktik, kunskapsutveckling via en självbiografisk studie, Acta Universitatis agriculturae Sueciae

Internetkällor

- <http://www.mardamagentur.se/gro-wall>, 2011-08-16
- <http://mobil.hd.se/skane/2010/03/31/europas-basta-park-finns-i/>, 2011-08-13
- <http://www.sofiero.se/historia/sofieros-historia/>, 2011-08-13
- <http://www.slu.se/sv/fakulteter/ltj/resurser/tradgardslaboratoriet/utbildningsverksamhet/ovriga-anlaggningar/vaxthusvagg-inomhus/>, 2011-07-22